

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра германської філології

Турчин Катерина Олегівна

**ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФІНІТИВНИХ
КОНСТРУКЦІЙ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ
ВИДАННЯХ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта. Мова і література (німецька)

Спеціалізація 014.021 Німецька мова і література

Освітня програма Середня освіта (Німецька мова і література)

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

Науковий керівник

_____ В. І. Школяренко,

доктор філологічних наук, професор

завідувач кафедри теорії та практики

романо-германських мов

« ____ » _____ 2021 року

Виконавець

_____ К. О. Турчин

« ____ » _____ 2021 року

Суми 2021

Staatliche Pädagogische Makarenko-Universität Sumy
Fakultät für fremdsprachige und slawische Philologie
Lehrstuhl für Theorie und Praxis romanisch-germanischer Sprachen

Turchyn Kateryna Olehivna

**FUNKTIONSMERKMALE VON INFINITIVKONSTRUKTIONEN IN
DEUTSCHSPRACHIGEN ZEITSCHRIFTEN**

Fächergruppe 01 Bildung/Pädagogik
Studienbereich 014 Sekundarbildung. Sprache und Literatur (Deutsch)
Studienfach 014.021 Deutsche Sprache und Literatur
Bildungsprogramm Sekundarbildung (deutsche Sprache und Literatur)

Magisterarbeit

Wissenschaftliche Betreuerin

Professor Shkolyarenko V.I.

Ausgeführt von

Turchyn Kateryna

Sumy 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ІНФІНІТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВЦІВ	8
1.1. Граматичні категорії інфінітиву.....	8
1.2. Синтаксичні функції інфінітиву.....	13
Висновки до розділу 1.....	18
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІНФІНІТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ	20
2.1. Структура інфінітивних конструкцій.....	20
2.2. Роль інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях.....	26
Висновки до розділу 2.....	30
РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФІНІТИВА В НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ	31
3.1. Стилiстичні особливості функціонування інфінітивних конструкцій.....	31
3.2. Структурно-семантичні особливості інфінітивних словосполучень у різних синтаксичних функціях.....	36
Висновки до розділу 3.....	44
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ZUSAMMENFASSUNG	53
МЕТОДИЧНИЙ ДОДАТОК	58

ВСТУП

В сучасній німецькій лінгвістиці відсутня однозначна точка зору щодо інфінітивних конструкцій як частини речення, а також відсутня достатня кількість праць з його дослідження, що в повній мірі можуть описати особливості функціонування інфінітивних конструкцій. На нашу думку, цей факт зумовлює необхідність дослідження особливостей функціонування інфінітивних конструкцій в німецькомовних періодичних виданнях.

Питанню вивчення особливостей функціонування інфінітивних конструкцій приділяли увагу багато вітчизняних та зарубіжних мовознавців. Проблема функціонування інфінітиву турбувала таких науковців як Л. Хофманн, Г. Р. Маршалл, В. Адмоні, С, М. Амеліна, М. А. Гагаріна, Е. А. Крашенинникова, О. І. Москальська, Г. Хелбіг та інші; синтаксичні функції інфінітиву досліджували: І. В. Волкова, Г. Ф. Ігнатенко, Н. І. Плешкан, Ю. В. Сердечний та інші. Але, незважаючи на великий інтерес лінгвістів до цієї проблеми, вона досі залишається недостатньо дослідженою.

Актуальність дослідження особливостей інфінітивних конструкцій зумовлена необхідністю усестороннього вивчення і визначення конкретних завдань функціонування інфінітивних конструкцій в німецьких періодичних виданнях.

Метою даної роботи є дослідження особливостей функціонування інфінітивних конструкцій в німецькомовних періодичних виданнях.

Поставлена мета передбачає розв'язання цілої низки конкретних **завдань**, а саме:

- 1) систематизувати теоретичні підходи до визначення термінів «інфінітив» та «інфінітивна конструкція» та виокремити його граматичні категорії;
- 2) охарактеризувати синтаксичні функції інфінітиву;
- 3) дослідити структуру інфінітивних конструкцій;
- 4) з'ясувати роль інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях;

- 5) описати стилістичні особливості функціонування інфінітивних конструкцій;
- б) встановити структурно-семантичні особливості інфінітивних сполучень у різних синтаксичних функціях.

Об'єктом дослідження виступають німецькомовні інфінітивні конструкції.

Предметом дослідження є аспекти функціонування інфінітивних конструкцій в німецькомовних періодичних виданнях.

Матеріалом дослідження слугують приклади інфінітивних конструкцій, які були взяті із статей сучасних німецьких періодичних видань «Der Spiegel».

У процесі дослідження проблеми було застосовано наступні **методи** дослідження:

- метод аналізу та синтезу використовувалися для вивчення наукової літератури з теми дослідження;
- описовий метод було застосовано для теоретичного опису граматичних категорій німецького інфінітиву та інфінітивних конструкцій, а також у процесі виділення синтаксичних функцій інфінітиву;
- метод суцільної вибірки слугував для фіксації випадків використання інфінітиву та інфінітивних конструкцій;
- метод контекстуального аналізу використовувався для з'ясування стилістичних особливостей функціонування інфінітивних конструкцій в німецькомовних періодичних виданнях;
- метод прагматичного аналізу застосовувався для дослідження ролі інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях;
- семантичний метод використовувався для аналізу складових елементів інфінітивних конструкцій німецької мови;
- метод кількісного аналізу допоміг виявити частоту використання окремих інфінітивних конструкцій в сучасних німецькомовних періодичних виданнях.

Наукова новизна даної роботи полягає в системному розгляді інфінітивних конструкцій, їх мікроструктури, об'єднуючі різнопланові конструкції, які представляють собою важке найменування явищ об'єктивної дійсності, з подальшим використанням отриманих даних в процесі подальшого вивчення інфінітивних конструкцій сучасної німецької мови на базі періодичних видань.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання одержаних результатів у подальших дослідженнях з лінгвістики тексту, комунікативної та дискурсивної лінгвістики, а також у використанні на заняттях зі стилістики, інтерпретації художнього тексту та типологічного мовознавства.

Апробація та публікації результатів. Матеріали роботи були викладені у тезах доповіді «Die Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen in deutschsprachigen Zeitschriften», опублікованих у збірнику V Всеукраїнської наукової інтернет конференції «Діалог мов і культур у сучасному освітньому просторі» від 12 листопада 2021 року та стаття «Besonderheiten der Verwendung von Infinitivkonstruktionen in deutschsprachigen Zeitschriften» представлений у збірнику статей студентів і магістрантів «Актуальні питання філології та методології» (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка).

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків та списку використаної літератури. Список використаних джерел становить 47 найменувань. Список ілюстративних джерел становить 7 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 53 сторінки.

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, визначено мету, об'єкт та предмет дослідження, окреслено завдання та методи дослідження, з'ясовано новизну та практичне значення результатів дослідження.

У **першому розділі** був здійснений теоретичний огляд ключових понять дослідження –інфінітиву та інфінітивної конструкції. Визначено граматичні категорії інфінітиву та узагальнено відомості про синтаксичні функції

інфінітиву. Встановлено зв'язок граматичних категорій інфінітиву з іншими лінгвістичними категоріями та її вербалізацію на різних мовних рівнях.

У **другому розділі** було виявлено особливості вживання інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях та проаналізовано їх структурні особливості. Охарактеризовано ролі, які виконує інфінітив в німецькій періодиці.

У **третьому розділі** були встановлені особливості функціонування інфінітива в німецькомовних періодичних виданнях. Визначені структурно-семантичні особливості інфінітивних сполучень у різних синтаксичних функціях.

РОЗДІЛ 1. ІНФІНІТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВЦІВ

1.1. Граматичні категорії інфінітиву

Як відомо, кожна мова складається з різноманітних мікроструктур, граматичних механізмів, які виконують різні службові функції і «створюють речення даної мови» [32, 415].

Інфінітив як форма, що називає не предмет, а процес, характеризується своїми власними співвідношеннями властивих йому об'єктних, визначальних, предикативних ознак, суб'єктних значень. Ця форма може бути доповнена іншими словами, на основі підрядного граматичного зв'язку – примикання, які точніше визначають її і утворюють разом з нею поширену інфінітивну групу, що має статус конструкції [26, 40].

Інфінітивними формами називають ті форми дієслова, які не визначаються особою. До них відносять інфінітив та дієприкметник. Вони різні за часом, але сама категорія часу не фіксується за щойно вираженою подією.

Термін інфінітив відносять також до поняття нескінченна форма дієслова. Ми вважаємо що ці поняття можна порівнювати, але не ототожнювати. Термін нескінченна форма дієслова підсумовує форми дієслова, які не відмінюються відповідно до особи й числа, часу чи способу, навіть якщо вони можуть змінюватися за іншими ознаками. Інфінітив же в свою чергу не змінюється [39, 157].

Дієслова німецької мови є єдиним класом слів, які відмінюються, виражаючи п'ять граматичних категорій. До цих граматичних категорій відносять: особу, число, час, рід і спосіб. В той же час, тільки кінцеві форми дієслова виражають усі п'ять категорій, а нескінченні форми дієслова, до яких відносять інфінітив, не виражають категорій особи, числа та способу. Нескінченні форми дієслова не відмінюються, та до них відносять окрім інфінітива, ще Partizip I та Partizip II [36].

У нашому дослідженні ми використовуємо термін «інфінітивна конструкція», який застосовується лінгвістами при дослідженні німецької мови. Цей термін має глибинне значення по нижче наведеним причинам: з одного боку термін «інфінітивні конструкція» репрезентує субординативні системні відношення між складовими її компонентами, а з іншого боку, за словами Б. А. Абрамова, цей термін зручний у використанні тому що «... дозволяє розглядати в одному параграфі різномірні конструкції» [1, 46].

У німецькій системі дієслів інфінітив вважається початковою (чи вихідною) формою дієслова.

Також важливо пам'ятати що в німецькій мові виділяється 4 інфінітивні групи (*Infinitiv I, Infinitiv II, aktiv und passiv*).

Інфінітивам німецької мови є характерними категорії виду, перехідності/неперехідності, а для інфінітивів, яким характерна категорія виду притаманна також і категорія стану.

В даний час у сучасній німецькій мові існує ціла низка інфінітивних конструкцій, які виживаються з часткою *zu* або без неї. До них відносять, наприклад, інфінітивні звороти *haben + zu + Infinitiv, sein + zu + Infinitiv, lassen+sich+Infinitiv*, конструкції зі словами *bleiben, stehen, gehen* у поєднанні з часткою *zu* та інфінітивом основного дієслова (або як його ще називають смислового).

Також до похідних форм інфінітивних конструкцій відносять згідно з лінгвістичною літературою безособові конструкції *es gilt + zu + Infinitiv, es lohnt sich + zu + Infinitiv* та *es gibt + zu + Infinitiv*. Науковий статус досліджуваних оборотів у сучасній науковій літературі немає точного визначення. Ми у своїх дослідженнях дотримуємося наукового терміна «напівморфологізовані чи напівграматикалізовані конструкції», введеного в орбіту наукових досліджень Р.З. Мурясовим [22, 260].

У семантичному відношенні названі конструкції в сучасній німецькій мові синкретично комбінують у своєму об'єктивному складі дві морфологічні ознаки

пасивних та модальних відносин. Граматична ознака модального значення даним утворенням надає, як вважають багато дослідників німецької мови, частка *zu*.

Науковці виділяють таку систему використання інфінітивів в німецькій мові [10, 7,8]:

Як частина складеного дієслівного присудка:

- Модальне дієслово + *Infinitiv*: для вираження модальності у реченні;
- «*haben, sein, brauchen, verstehen, wissen, vermögen, scheinen, glauben + zu + Infinitiv*»
- «*sich lassen + Infinitiv*»
- «*heißen, machen, haben, bleiben + Infinitiv*»
- «*anfangen, beginnen, pflegen, aufhören u.s.w. + zu + Infinitiv*» (фразові дієслова)

Інфінітив в об'єктній позиції:

- «*fühlen, hören, sehen, spiiren, finden + Infinitiv*»
- «*lehren, lernen, helfen + Infinitiv*»

Інфінітив в присубстантивній (атрибутивній) позиції:

- після іменників: *Wunsch, Absicht, Versuch, Gedanke, Mut, Glück, Kunst, Gelegenheit, Möglichkeit, Bitte, Auftrag, Entschlossenheit, Forderung, Recht* та інших.

Інфінітив в якості обставини мети після дієслів руху:

- «*gehen, laufen, fahren, reiten, eilen, schicken + Infinitiv*»

Інфінітивні звороти:

- «*um.. zu*», «*ohne.. zu*», «*statt.. zu*».

Найбільш численними у запропонованій класифікації є фінітно-інфінітивні конструкції. Л.С. Бархударов, виділяючи ознаку «предикативність» як диференціюючого вважає основою відокремлення у дієслівній парадигмі категорії фінітності диференціацію особистих та неособистих форм за ознакою "предикативність/непредикативність". Важливим є вираз предикативності у дієслівній парадигмі морфемами особи / числа / способу / часу, виступаючими

маркерами присудка; і, навпаки, відсутність відповідних морфем при вираженні непередикативності особистих форм [9, 106].

Таким чином, однією з категоріальних ознак фінітно-інфінітивних конструкцій є предикативність.

Внутрішньо-предикативні відносини бувають двох видів: симетричні та асиметричні, із-зі відношення між граматичною та семантичною предикативністю.

Говорячи про граматичну сутність фінітно-інфінітивної конструкції, ми ґрунтуємося на тому, що ця конструкція утворюється дієсловами і має категоріальну характеристику: згорнуту предикативність.

У цьому дослідженні ми приєднуємося до думки А.А. Опари і вважаємо, що всі значення, що передаються фінітно-інфінітивними конструкціями в німецькій мові можна розділити на такі типи [23, 84]:

- 1) модальні значення;
- 2) аспектуальні значення, що виражають фазу;
- 3) варіативні, специфічні значення, які цією конструкцією виражаються лише німецькою мовою і можуть передаватися іншими граматичними способами на інших мовах.

Інваріантне модальне значення в німецькій мові представлено ознаками волевиявлення, повинності, можливості (у сенсі невпевненого припущення, ймовірності існування події). Дані конструкції виражають ставлення до дії. В якості головного компонента тут найбільш вживані модальні дієслова: *können*, *dürfen*, *wollen*, *mögen*, *sollen*, *müssen*. Крім того, в ролі головного компонента в даних конструкціях можуть виступати також і інші дієслова зі значенням внутрішнього значення мови, розумової діяльності, наприклад: *vermögen*, *wissen*, *verstehen*, *brauchen*, *glauben*, *scheinen*, *lassen*, *lernen*.

Примітні з точки зору дослідників конструкції «*haben*, *sein* + *zu* + *Infinitiv*», що відрізняються варіативними значеннями і володіють в сучасній німецькій мові високим ступенем стійкості та ідіоматизму.

Ідентифікувати значення конструкцій дозволяє як знання контексту, та певні чинники граматичної семантики. [24,174]

Інваріантне аспектуальне значення в німецькій мові представлено ознаками фази дії чи стану. До цієї групи відносяться конструкції, де головним компонентом виступають фазові дієслова (почати, прийняти, продовжувати, припинити, перестати): *anfangen, beginnen, pflegen, aufhoren, bleiben u.s.w.* [21, 74].

Значення продовження дії, "зливається зі значенням недосягнутості межі, незавершеності" [22, 153]. У формуванні даної конструкції бере участь нечисленна група дієслів, що передають значення продовження дії: *pflegen, bleiben, sich gewöhnen, zogen, fortfahren, fortsetzen.*

Фінітно-інфінітивна конструкція, що складається з видової пари *bleiben+Infinitiv*, виражає значення, пов'язане зі збереженням пози і має досить вузьку сферу застосування. "поєднується лише з інфінітивами дієслів, що позначають становище у просторі, - лежати, стояти, сидіти" [22, 153]. У німецькій мові значення продовження дії передається аналітичним способом. Фінітно-інфінітивна конструкція, що складається з дієслів *fortfahren, fortsetzen* є одним із засобів передачі даного значення.

Далі ми розглянемо інфінітив в присубстантивній (атрибутивній) позиції. Дані конструкції ми ідентифікуємо с фінітно-інфінітивними конструкціями, які мають інваріативне значення.

Речення із прикметниками зобов'язаний, змушений, готовий, схильний, здатний у поєднанні з інфінітивом означають: «суб'єкт - його стан вимушеності, здатності, готовності до дії». За своєю семантикою утворення з дієсловами *beabsichtigen, hoffen, versuchen, wünschen* та багато інших є частиною конструкцій з модальними дієсловами [3, 165]. В якості синонімів у відповідних конструкціях, замість модального дієслова або дієслова стану в аналогічній функції використовуються іменники, прикметники або слова категорії стану (*Mut, Glück, Wunsch, Absicht, Versuch, imstande sein, fähig+Infinitiv*) [40, 278].

Уразбакова зазначає, що коло предикативних прикметників, здатних поєднуватися з інфінітивом, вузьке та обмежене. Сюди входять такі форми, як *радий*, *згоден*, *щасливий*, *здатний*, *той*, *хто має намір щось зробити* (в українській мові важко знайти відповідник) [29].

Інфінітив також використовується в обставинних функціях у конструкціях «*um...zu + Infinitiv*», «*ohne...zu + Infinitiv*», «*(an)statt...zu + Infinitiv*»

Так, інфінітивна конструкція «*um...zu + Infinitiv*» може використовуватися у функції обставини мети.

Інфінітивна конструкція з «*um...zu + Infinitiv*» має категорію тимчасової послідовності, аспектуальності, тобто «вона визначає, чи цей процес передує іншому, чи слідує за ним або супроводжує йому» [28, 446]. На наш погляд, інфінітив у функції обставини послідовності має модальний відтінок можливості.

Інфінітивна конструкція «*(an)statt...zu + Infinitiv*» виконує в реченні функцію обставини способу дії.

Своєрідність інфінітивних конструкцій у тому, що вони можуть виконувати роль функціональних синонімів підрядних речень, відмінних своїм граматичним значенням і лексичним обсягом, хоча й максимально збігаються за лексичним наповненням.

1.2. Синтаксичні функції інфінітиву

Проблема систематизації синтаксичних функцій німецького інфінітива є дискусійною, оскільки мовознавці при їх визначенні не мають чіткої одностайної думки, та не завжди дотримуються однакових поглядів і принципів щодо цього питання.

У структурно-стройовому плані напівморфологізовані конструкції складаються, як правило, з трьох обов'язкових компонентів, а саме зі службових або допоміжних дієслів *haben*, *sein*, *lassen*, *bleiben*, *stehen*, *gehen*, іменованих в сучасній лінгвістичній літературі сполучними зв'язками, частинки, невизначеної

форми повнозначного дієслова, що називається в сучасній синтаксичній науці інфінітивом смислового дієслова.

Порівняно з іншими формами німецького дієслова, його синтаксичні функції мають ширшу форму, тому інфінітив вважається багатороннім елементом у мові. Інфінітив є основною формою дієслова і вживається з часточкою *zu* або без неї. В деяких випадках інфінітив може замінити Partizip II.

Як відомо, деякі члени речення можуть перебувати між собою у певних структурно-стройових та змістовних відносинах, які залежно від тих чи інших типологічних синтаксичних класифікацій структур можуть бути як прямими, і опосередкованими, тобто. за допомогою третього зв'язку, і формально займати своє місце та вираження у початковій (*Vorfeld*), центральній (*Mittelfeld*) та запольовій (*Nachfeld*) зонах внутрішньосинтаксичного простору німецького речення.

Кожен компонент аналізованих конструкцій характеризується своїм автосемантичним значенням, що функціонально реалізується в словосполучному зв'язку з іншими лексемами німецької мови, але у складі інфінітивних конструкцій вони зазнають ті чи інші семантичні зміни. Так, допоміжні дієслова *haben*, *sein*, *lassen* та *in*, зворотний займенник *sich* і частка *zu* повністю втрачають властиві їм лексичні значення «мати», «бути», «дозволяти», «себе», і вони у складі аналізованих структур одночасно сполучаються з граматичними ознаками модальних та пасивних значень. А якщо говорити про змістовну сторону інфінітиву смислового дієслова, то він у складі конструкцій, що досліджуються, зовсім не піддається яким-небудь зовнішнім або внутрішнім семантичним трансформаціям і зберігає за собою властиве йому автономне значення.

З цього випливає висновок про те, що дієслова *haben*, *sein*, *lassen* та *in*. у складі даних конструкцій стають напівзв'язковими або службовими, допоміжними або напівсмисловими словами, завдяки яким відбувається комплексний, інтегративний, комбінований синтез і симбіоз граматичних ознак заставних, модальних або каузатів.

При розгляді оборотів, що розбираються, можна наочно переконатися в тому, що на їх поверхневому рівні повністю відсутні слова або окремі фрагменти слів, які однозначно і точно передають семантичні ознаки модальних і пасивних відносин.

Незважаючи на це, ці структурні утворення характеризуються в сучасній німецькій мові стабільністю та нерозкладністю своїх складових компонентів.

Визначення граматичних ознак відбувається шляхом розвороту їх внутрішнього синтаксису, що дозволяє у рельєфній та опуклій формі визначити у внутрішній структурі досліджуваних конструкцій наявність цілого комплексу семантичних ознак граматичних (заставних, модальних, каузативних, цільових) значень.

Як правило, словопорядкові, або топологічні, відносини між основними та другорядними членами речення залежать від позиційно обумовлених зв'язків у реченні. У рамках аналізованих конструкцій нами було виявлено два види внутрішньосинтаксичного зв'язку, а саме координація та тяжіння [13, 44-46]

З синтаксичної точки зору, інфінітив є підлеглою предикацією, що вживається в певному наборі конструкцій.

Формальні відносини, що складаються між двома дистантними компонентами тієї чи іншої предикативної конструкції за допомогою третього внутрішньопропонового зв'язку, називаються в сучасній синтаксичній науці тяжінням, або внутрішньопропоновою (внутрішньосинтаксичною) гравітацією. Дане явище можна прослідкувати в наглядній формі в наступних прикладах:

Stiehler hat häufiger mit Gegnern der Coronaregeln zu tun [41, 34].

*Solange Verbraucher das nicht sehen können, **ist ihnen nicht zu verübeln**, dass sie sich für das billigste Angebot entscheiden.* [41, 62]

Виділені фрагменти останніх прикладів знаходяться між собою через тяжіння:

- між ними в німецькому реченні немає прямого, безпосереднього зв'язку, бо вони займають дві крайні польові сфери німецького

речення, а в його серединній частині локалізовані структурно-стройові засоби подання модальних відносин;

- у значенні інфінітиву основного дієслова міститься головна предикативна ознака, тобто. ознака дії або впливу на головний член речення, у непрякій, віддаленій формі, що переходить на граматичний суб'єкт інфінітивних утворень, і водночас є, таким чином, формальним продуктом реалізації структурно-семантичного зв'язку, у разі об'єктного зв'язку інфінітиву повнозначного дієслова.

Також інфінітив поділяють на синтаксично залежний та синтаксично незалежний інфінітив. Синтаксично залежний інфінітив зустрічається з дієсловом або іменником. В свою чергу інфінітив з дієсловом може бути синтаксично залежним або незалежним. У першому випадку інфінітив поєднується з допоміжними дієсловами *sein, haben, werden* або з модальними дієсловами *dürfen, können, mögen, müssen, sollen, wollen*. З цими частинами речення інфінітив утворює конструкції, які мають багато різних значень, наприклад «необхідність», «можливість», «дозвіл».

Синтаксично незалежний інфінітив, в свою чергу, пов'язаний за сполучниками «*ohne*», «*um*» «*(an)statt*» і у зв'язку з ними утворює різноманітні за змістом конструкції з підрядними реченнями.

Ми можемо розглянути особливості використання даних конструкцій на подальших прикладах:

Er habe erwogen, sagt er, statt Hanau den Mord an Walter Lübcke zu verfilmen [41, 107].

Und anstatt die Kontakte drastisch zu beschränken, wird gelockert, vor allem bei den Schulen [41, 96].

Die Bundesregierung plant offenbar, künftig verstärkt Steuerdaten heranzuziehen, um die Berechtigung von Anträgen auf Coronahilfen zu überprüfen [41, 12].

In einem SPIEGEL-Interviewsagte sie neulich, »mit jedem Monat, mit jedem Tag sinkt die Wahrscheinlichkeit, dass die Bronzen gezeigt werden können, ohne sich zu blamieren [41, 122].

Якщо поверхневий аналіз попередніх прикладів внутрішньосинтаксичних зв'язків у внутрішньопольовому просторі досліджуваних конструкцій не є доволі складним та запутаним, то в конструкціях «*es gibt + zu + Infinitiv*», «*es bleibt + zu + Infinitiv*», «*es gilt + zu + Infinitive*», «*es heißt + zu + Infinitiv*» цей зв'язок може здатися не зовсім простим та однозначним. Усі вони у своїй змістовній основі містять суб'єктивні сенси, а саме модальне ставлення необхідності у скоєнні будь-якої дії, яка внутрішньо вкладена у значенні інфінітиву смислового дієслова, тобто. «щось має бути зроблено, скоєно, виконано». Дані граматичні ознаки представлені на зовнішньому рівні структур, що вивчаються, імпліцитно, латентно, і їх можна виявити шляхом внутрішнього членування компонентів.

Слід особливо відзначити, що дані неособисті форми дієслів є у формальному плані об'єктними інфінітивами, оскільки вони виступають як доповнення, що примикає, по відношенню до безособових оборотів. «*es gibt + zu + Infinitiv*», «*es gilt + zu + Infinitiv*», «*es bleibt + zu + Infinitiv*», «*es steht + zu + Infinitiv*», «*es heißt + zu + Infinitiv*» і відповідно «мають у своєму значенні сховану предикативну ознаку доповнення» [13, 184]

В граматичному аспекті проблема синтаксичного функціонування інфінітива була представлена в німецькому граматичному довіднику Duden, за яким визначають, що інфінітив може виконувати наступні завдання у реченні [34, 846]:

- використання інфінітиву як частини присудка;
- вживання інфінітиву, як ядра інфінітивного сполучення зі значенням речення;
- субстативне використання інфінітиву.

Висновки до розділу 1

Таким чином ми визначили, що інфінітивна конструкція це мікроструктура, яка об'єднує різнорідні конструкції з субординативною системою відношень між її компонентами, одним із яких є інфінітив, який в свою чергу являє складне найменування явищ об'єктивної дійсності.

Нами було визначено, що всі значення, передані фінито-інфінітивною конструкцією в німецькій мові, можна розділити на такі типи:

- 1) модальні значення;
- 2) аспектуальні значення, які виражають фазовість;
- 3) специфічні значення, які конкретною конструкцією виражаються тільки в німецькій мові і можуть передаватися лише іншими граматичними способами в інших мовах.

Відтак, можна впевнено стверджувати що кожен компонент аналізованих конструкцій характеризується своїм автосемантичним значенням, що функціонально реалізується в словосполучному зв'язку з іншими лексемами німецької мови, але у складі інфінітивних конструкцій вони зазнають ті чи інші семантичні зміни.

Усе це свідчить про те, що топологічний та структурно-семантичний аналіз напівморфологізованих конструкцій показав, що на їх поверхневому рівні були виявлені як контактні, і дистантні зв'язку членів речення між собою, але на глибинному рівні — граматичні ознаки зіставних, модальних і каузативних відносин.

Відтак дані утворення своєю монолітною та синкретичною формою служать для вираження цілого комплексу морфологічних значень, будучи у функціональному плані економним засобом побудови зв'язкового тексту та складного синтаксичного цілого.

Інфінітивні конструкції, будучи синтаксичними трансформами, служать засобом реалізації компресії в синтаксисі, що призводить до більш економічної побудови речення, його конструктивної гнучкості, імплікації речень (або

ситуацій). Також ми визначили, що інфінітивні конструкції мають модальне значення оцінки з різним ступенем категоричності, при цьому не називається конкретна особа, яка має безпосереднє відношення оцінюваним фактам.

Аналіз глибоких синтаксичних відносин дає нам можливість ідентифікувати універсальний синтаксичний каркас, згідно з вмотивованістю речення.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІНФІНІТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ

2.1. Структура інфінітивних конструкцій

Лінгвісти визначають, що при аналізуванні сумісності властивостей слів, в мовах є групи слів, що є комбінаторними варіантами висловлювання одного і того ж самого сенсу. Розглядається кілька десятків семантичних функцій і називають їх «семантичними параметрами» слів. В свою чергу вони мають дуже велику кількість еквівалентів, а з іншого боку вибір цих еквівалентів повністю обумовлений безпосередньо пов'язаним із ним словом [17, 146].

Як відомо, сфера значень конструктивно організованих або конструктивно обумовлених являє собою складну систему, оскільки більшість лексичних значень слів невід'ємні від строго визначених форм сумісності цих слів з іншими словами. При цьому дані форми сумісництва залежать не тільки від належності до тих чи інших граматичних категорій, але й від зв'язку цих слів з такими семантичними групами, які мають стійкий тип конструкції [9, 162-189].

Визначальною особливістю інфінітивних конструкцій є те, що вони як і інфінітиви самі по собі, співвідносяться лише зі словами, які володіють або за своїм лексичним значенням, або за своєю синтаксичною вживаністю певною семантикою. Зокрема, вони можуть входити в групу слів, які мають за своїм основним лексичним значенням семантикою процесуальності в найширшому значенні цього слова або набувають цієї семантики в будь-якій синтаксичній функції [3, 73].

Поєднання імені дії з інфінітивом є особливим видом іменних поєднань, оскільки інфінітивне вираження значення відрізняється своєрідністю порівняно з іншими видами речень. Будучи виражено інфінітивом, значення набуває своєрідного забарвлення завдяки особливостям інфінітиву, пов'язаним з його віддієслівною морфологічною природою.

Виконуючи одну з функцій імені – функцію визначення, інфінітив водночас має дієслівні риси, має категорію відносного часу, стану, має

потенційне ставлення до особи, зберігає дієслівне керування і може мати при собі цілий ряд залежних членів (додатків, обставин).

За своєю структурною формою інфінітивні конструкції сучасної німецької мови складаються, як правило, з трьох обов'язкових компонентів, а саме зі службових чи допоміжних дієслів *haben*, *sein*, *lassen*, *bleiben*, *stehen*, *gehen*, що іменуються в сучасній лінгвістичній літературі сполучними зв'язками, частинки *zu* та незмінної, інакше, невизначеної форми повнозначного дієслова, яку у сучасній синтаксичній науці називають інфінітивом основного дієслова.

При функціонуванні інфінітива, як визначення, він може мати зв'язок не з усіма іменниками, а тільки із іменниками певних семантичних груп. З інфінітивом поєднуються переважно іменники абстрактні, яким властиво значення дії чи стану в широкому значенні слова.

В такому випадку інфінітив займає атрибутивне місце після іменників: *Wunsch*, *Absicht*, *Versuch*, *Gedanke*, *Mut*, *Glück*, *Kunst*, *Gelegenheit*, *Möglichkeit*, *Bitte*, *Auftrag*, *Entschlossenheit*, *Forderung*, *Recht*.

Наприклад:

- *Aber vielleicht gehört auch das zum Geheimnis, zum Rezept: den Gedanken überhaupt mal zuzulassen, auszusprechen [41, 29].*
- *Timm versucht, diese Möglichkeit auszublenden [42, 107].*
- *Wir haben uns entschlossen, auf die Nachforderung zu verzichten [42, 40].*
- *Dahinter steckt die Absicht, Steuern zu sparen[42, 100].*
- *Insofern sei der Versuch, Glück und Kreativität konstant durch Alkohol zu steigern, »zum Scheitern verurteilt«, warnt Joachim Körkel [43, 102].*
- *Natürlich hat das nicht geholfen bei dem Versuch, in Afghanistan dauerhaft stabile politische Strukturen zu etablieren [43, 50].*
- *Zum Glück gelang es mir, den Menschen zu erklären, dass dies die Republikaner mit ihrer Blockadepolitik zu verantworten hatten [43, 114].*
- *Es gibt zwei Möglichkeiten – die Gemeinden umzusiedeln oder besser zu bauen [43, 63].*

- *Die vorherrschende Kultur der Bundeswehr war darauf ausgerichtet, dem Wunsch der Politik zu entsprechen und den unpopulären Eindruck eines Krieges zu vermeiden. [44, 25].*
- *Vermutlich hatte Hitler nie die Absicht, Wilhelm zum Thron zu verhelfen [44, 33].*
- *Zugleich ist es der Versuch, ein mögliches Comeback von Donald Trump zu verhindern [44, 78].*
- *Die Koalition könnte der israelischen Gesellschaft eine Gelegenheit bieten zu sehen, wie verschiedene Menschen mit verschiedenen Meinungen ein gemeinsames Ziel verfolgen [44, 101].*
- *Am Anfang waren die Tablets wahnsinnig interessant – jetzt sind sie eine Möglichkeit unter vielen, sich zu beschäftigen [44, 31].*

Лінгвістичні дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів підтверджують модальне значення конструкцій *haben+zu+Infinitiv*, *sein+zu+Infinitiv* у німецькій мові. Ці конструкції здатні передавати різні відтінки можливості та повинності, при цьому певну семантичне навантаження несуть в собі самі дієслова, які виступають в ролі інфінітива та допоміжного слова.

Конструкція *haben + zu + Infinitiv* у своєму вираженні має відтінок обов'язковості і іменник у зв'язку з цією конструкцією є виконавцем дії. Ще однією особливістю цієї конструкції є те, що вона може вживатися в різних часах, найпоширенішими є Präsens, Präteritum та Futur I.

Розглянемо цю конструкцію на конкретних прикладах:

- *Damit habe seine neue Firma in Zossen nichts zu tun. [41, 21].*
- *Vielleicht hat sich der eine oder andere auch beigebracht, die Haare selbst zu schneiden [44, 51].*
- *Die Inflationsangst wird von jenen instrumentalisiert, die am meisten zu verlieren haben [44, 62].*
- *Das hat mit der verzerrten Erinnerung zu tun, die ich eingangs erwähnte [44, 63].*

Значення необхідності в конструкції з дієсловом *haben* реалізується при використанні дієслів впливу, дієслів мислення і визначених дієслів говоріння.

Таке значення проявляється в наступних засобах контексту:

- 1) деякі випадки заперечення, в яких підкреслюється категоричність висловлювання.
- 2) використання конструкції в окличних реченнях.

В цій конструкції також реалізується значення можливості. Цьому сприяють дієслова чуттєвого сприйняття, а також дієслова, які мають значення чуттєвого сприйняття лексико-семантичних варіантів інших семантичних груп, наприклад: *erkennen, verstehen, lesen, hören*, та інші, а також дієслова в значенні *mitteilen, sich äußern, sagen* та інші.

Деякі засоби контексту також допомагають ідентифікувати значення можливості:

- 1) заперечення, які зустрічаються майже в половині прикладів зі значенням можливості / неможливості: *Ich habe keine Zeit zu verlieren*.
- 2) використання в попередньому контексті модальних дієслів *können/dürfen*.

Конструкція *sein + zu + Infinitiv* виражає обов'язок або можливість і має пасивне значення, тобто суб'єкт є об'єктом дії, на відміну від попередньої конструкції. Ця конструкція також може використовуватися в різних часах таких як *Präsens, Präteritum* та *Futur I*.

Прояв особливостей даної конструкції ми можемо побачити в наступних прикладах:

- *Solange Verbraucher das nicht sehen können, ist ihnen nicht zu verübeln, dass sie sich für das billigste Angebot entscheiden.* [41, 62]
- *Diese Verwirrung ist auch bei Melonis Auftritt in Turin zu spüren* [44, 70].
- *Beträchtliche Verzögerungen sind zu erwarten* [44, 79]..

Разом з тим ця конструкція зазвичай має значення можливості за наявності заперечень таких як *nicht, kein, nie* або прислівники *kaum, leicht, schwer*.

Проілюструємо викладене вище прикладами:

- *Hauptmann selbst war für Fragen nicht zu erreichen, sein Verteidiger wollte sich nicht äußern [41, 21].*
- *Dabei ist die Geschichte, die er erzählt, an Eindeutigkeit kaum zu überbieten [44, 32].*
- *Wie schwer das Wahlplakat-Business ist, merkt man, wenn man mal versucht, selbst einen guten Slogan zu finden [44, 48].*

Загальновідомо, що інфінітиви в німецькій мові можливі в наступних конструкціях як частина складеного дієслівного присудка: «Модальне дієслово + Infinitiv». Дана конструкція слугує для вираження модальності речення. Як всім відомо, традиційно в німецькій мові існує 7 модальних дієслів: *sollen, müssen, wollen, mögen, können, dürfen*.

Морфологічним ознакою цієї групи дієслів є їх претерито-презентність, тобто як теперішній час у них виступає форма Präteritum. Модальні дієслова висловлюють основні прийняті у логіці модальні значення можливості, бажаності, повинності. Це єдиний випадок в індоєвропейських мовах, коли модальні дієслова утворюють чітко обмежений морфологічний клас. Дослідники категорії модальності безперечно включають модальні дієслова, які ми включаємо при розгляді, у сферу модальності [15, 241]

Кожне дієслово із цієї групи має свою модальність. Наприклад, серед лексичних засобів вираження *модальності необхідності* використовують дієслово *sollen*. Прояв модального значення «мати можливість/ необхідність» у дієслова *sollen* ми можемо прослідкувати в наступних прикладах:

Es spricht nichts gegen ein leichtes Abendessen, aber schwere Mahlzeiten sollte man vermeiden [41, 92].

Die Ämter sollen die Einhaltung der Quarantäne mit Kontrollanrufen prüfen, möglichst täglich. [43, 28].

Модальність бажаності в німецькій мові слугує дієслово *mögen*. Прояв цього ми бачимо на наступних прикладах:

Die Summen, um die es geht, mögen für einen Konzern mit Milliardenumsätzen überschaubar sein [43, 59].

Модальність можливості проявляється в лексичному значенні дієслова können. В групу дієслів з модальністю можливості також відносять дієслово dürfen в значенні «потребувати/могти».

Doch die meisten Nordkoreanerinnen und Nordkoreaner dürfen ihre Heimat nicht verlassen, nicht einmal innerhalb ihres Landes können sie sich frei bewegen [43, 72].

Один із видів модальності об'єктивно-суб'єктивної необхідності представлена в німецькій мові дієсловами sollen і müssen. Однорідна семантична структура дієслова sollen пояснюється його предмодальною семантикою «Бути повинним» в результаті чужої волі, зовнішніх обставин та морально-етичних норм.

Die aktuellen Schäden allein in Rheinland-Pfalz sollen nach vorläufigen Meldungen der dortigen Landesregierung an das BMF dieses Jahr höher ausgefallen sein als der Gesamtschaden 2013. [44, 8].

А вже неоднорідна семантична структура сучасного дієслова müssen у значенні «мати можливість», «мати необхідність» суб'єктивної та об'єктивної точки зору.

Wir müssen diesen bürokratischen Unsinn beenden, der da gemacht wird [45, 8].

Між іншим в німецькій мові використовують конструкцію «lassen + Infinitiv». ця конструкція є багатозначною і може мати такі значення:

- Дозволити, зробити можливим
- ініціювати дію (наказом, інструкцією, силою)
- важливість пасивної можливості
- заохочувальне значення.

Розглянемо прояв даних значень на конкретних прикладах:

Die Angehörigen lassen sich inzwischen von Medienanwälten beraten. Die Senioren müssen keine Masken tragen, sie können sich besuchen lassen. Dennoch lässt sich aus vertraulichen Unterlagen der Ermittler das vermutliche Geschehen

rekonstruieren. In einem Land, das eines der gleichberechtigtesten Länder der Welt sein will, lässt sich das 2021 nicht verteidigen.[41, 108].

Отже, у даному пункті ми розглянули структури інфінітивних конструкцій, які використовуються у німецьких періодичних виданнях.

2.2. Роль інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях

Інфінітивні конструкції передають приховані стратегії того, чи іншого повідомлення, вирішуючи цим ряд прагматичних задач впливу на реципієнта. Поверхневі синтаксичні конструкції, з залежним інфінітивом в якості визначального механізму впливу, концентруються, включаються або приєднуються одна до одної, реалізуючи при цьому аспектуальне або модально-варіативне значення.

Інфінітивні конструкції, які входять до складу речень статей в німецькомовних періодичних виданнях – це явище формально-структурного характеру, яке відноситься до числа специфічних способів мовної техніки, яка властива лише першим мовам. Значення інфінітивних конструкцій для вивчення сучасної німецької мови є безсумнівно недооціненим.

При спробах інтерпретації інфінітивних конструкцій представниками інших лінгвокультурних спільнот виникає багато ускладнень. Інтерпретація потребує особливої уваги, тому що правила побудови досліджуваних одиниць одночасно являються і правилами розуміння виражених смислів, правилами переходу від сприймального реципієнтом плану вираження висловлювання до закодованого у ньому плану змісту. [19, 52]

Інфінітивні конструкції широко представлені в німецькомовних періодичних виданнях, так як інфінітив має значення без вказівки на спосіб, час, число; висловлює обов'язковість, необхідність, здійснення дії, спонукання до дії та категоричний наказ; передає динаміку процесу дії.

Публіцистичний стиль, що використовується в сучасних німецьких періодичних виданнях вважається лінгвістами спеціальним мовленням, який

утворюється із повсякденного мовлення і має в своїй основі комунікативні функції, які характерні німецькій періодиці. Комунікативна функція вважається вихідною функцією періодики, але окрім неї є важливі

Також періодиці, в тому числі і німецькій, властива пропагандиська функція. Вона полягає необхідності пояснення теоретичних та практичних суспільних проблем, які потребують роз'яснення для суспільства. Це викликає потребу в найбільш гострому емотивному вираженню в публіцистичному дискурсі. Прагнення справити враження та викликати емоційну реакцію у реципієнта призводить до використання інфінітивних конструкцій, які допомагають досягти поставленої лінгвістичної мети.

Мовленню, яке використовується в німецькій періодиці, характерна наявність великої кількості мовних засобів суб'єктивної оцінки, тенденція як можна ширше відобразити значущі ознаки явища і як можна експресивніше. Тобто, в даних текстах відсутня нейтральність в модальному та аксіологічному відношенні [14, 118]

Публіцистичному стилю мовлення характерне емоційне забарвлення, яке створюється стилістичними засобами та словами з емоційним значенням. Але в цьому стилі ці засоби рідко бувають оригінальними і тому доволі часто допускаються синонімічні заміни. Інваріативність окремих стилістичних засобів виражається через функціонування інфінітивних конструкцій.

Важливою особливістю інфінітивних конструкцій для німецькомовних періодичних видань є те, що вони мають інваріативне модальне, аспектуальне і варіативно специфічні цільові відношення з ускладненим волевиявленням, бажаного наслідку. За допомогою цих конструкцій адресат може донести своє ставлення до конкретної ситуації, явища, феномена та іншого суб'єкта.

З точки зору функціональної та комунікативної направленості, інфінітивні конструкції є тією самою функціональною (модальною) домінантою публіцистичного тексту, за допомогою якої виявляється оригінальна експресивна дія, тобто концепт автора статті поєднується із засобами мови в комунікації для того, щоб звернутися до своїх читачів і скористатися мовою як

інструментом, приводячи в рух немовні процеси, що мають на меті досягнення екстралінгвістичного ефекту [40, 209].

Якість публіцистичних текстів багато у чому визначається правильним вибором стратегій комунікативного впливу у конкретних прагматичних умовах. Під стратегіями комунікативного впливу у статтях розуміються прийоми вибору, структурування та подачі (як у його вербальній, так і в невербальній частині) інформації про об'єкт чи ситуацію, що описується, підпорядковані цілям комунікативного впливу, вигідного для адресата повідомлення. Ця цілеспрямованість та функціональне призначення тексту характеризуються сукупністю функціонально-комунікативних факторів, що відображаються у тексті висловлювання.

До функціонально-комунікативних факторів, що впливають на зміст статей, належать:

- мета та завдання спілкування (емоційний вплив, інформування);
- форма спілкування, умови спілкування;
- характер повідомлення, що передається, соціальна сфера спілкування (прогноз можливостей сприйняття явних чи передбачуваних одержувачів певного повідомлення чи інформації) [27, 47].

Змістова сторона інфінітивних конструкцій з інваріативними модальними значеннями багатопланова і різноманітна, до того ж деякі зі складових даних конструкцій виступають в нероздільному зв'язку. Це такі конструкції як «haben + zu + Infinitiv» «sein + zu + Infinitiv» «sich lassen + Infinitiv», що в свій час перетворюють загальну конструкцію в синкретичну категорію.

Здатність досліджуваних конструкцій втілювати у собі ці сторони семантичної, формальної структури, а також виражати багато аспектів навколишнього сучасного споживача дійсності, його чуттєво-емоційної сфери широко використовується адресатом для вираження тих чи інших сторін комплексного комунікативного завдання (повідомити нові відомості та переконати у необхідності виконання певних інтенцій, принести задоволення від

самого процесу), викликати різні асоціативні зв'язки, які у свою чергу можуть бути носіями різних додаткових смислів. Денотативна сторона повідомлення тісно пов'язана з уявленнями, що відображають суб'єктивну оцінку - стратегію адресата, і саме ця обставина визначає різну семантичну наповненість залежних компонентів конструкцій для створення індивідуальних характеристик образів статей, реалізуючи тим самим елементи комунікативного завдання.

Немовні процеси, які мають на меті досягнення екстралінгвістичного ефекту, лежать в основі варіативності і вибіркової на рівні мовних кодів при складанні лінгвістичного публіцистичного тексту. Подібна вибіркковість стає можливою завдяки існуванню в мові певних синтаксичних конструкцій, які являються функціональною домінантою повідомлення і ідентифікують ситуацію з точки зору модальності, аспектуальності або бажаного наслідку.

Інфінітивні конструкції зі значенням інхоатива, тобто дієслівної форма, що позначає початок до дії, в певному контексті може виконувати факультативну модальну функцію, тобто оформлювати суб'єктивно-модальні відтінки непевненого припущення. При цьому в синтаксичній структурі, яка характеризується синкретизмом функціональної семантики можна спостерігати поєднання значень необхідності для адресата та бажаності для адресанта.

Висновки до розділу 2

Відтак, можна стверджувати, що інфінітив водночас має дієслівні риси, також має категорію відносного часу, стану, наступним аспектом є те що інфінітив має потенційне ставлення до особи, зберігає дієслівне керування і може мати при собі цілий ряд залежних членів речення (додатків, обставин).

Нами було з'ясовано, що інфінітив як правило, складається з трьох обов'язкових компонентів, а саме зі службових чи допоміжних дієслів *haben*, *sein*, *lassen*, *bleiben*, *stehen*, *gehen*, які сучасні німецькі лінгвісти називають сполучними зв'язками, наступною складовою є частинка *zu* та незмінної, інакше, невизначеної форми повнозначного дієслова, яку у сучасній синтаксичній науці називають інфінітивом основного дієслова.

Є підстави вважати, що з інфінітивом поєднуються переважно іменники абстрактні, яким властиво значення дії чи стану в широкому значенні слова.

Таким чином, інфінітивні конструкції, являючись функціональним елементом в системі текстів німецьких періодичних видань являють собою певну систему універсальних правил, яка створює із набору вихідних конструкцій всі можливі комбінації, які мають інваріативне аспектуальні, модальні, а також варіативні значення. Тобто значення, які застосовуються для вказання на певну ситуацію, в той час ці ситуації можна розглядати як інструмент взаємодії між адресатом та адресантом.

Ми визначили, що змістова сторона інфінітивних конструкцій з інваріативними модальними значеннями багатопланова і різноманітна, до того ж деякі зі складових цих конструкцій виступають в нероздільному зв'язку.

Було зафіксовано, що інфінітивні конструкції являються тією самою функціональною домінантною публіцистичного дискурсу. За допомогою інфінітивних конструкцій здійснюється оригінальне експресивний вплив. Концепт редактора поєднується із засобами мови в комунікації для того, щоб звернутися до адресатів і скористатися мовою як інструментом для досягнення екстралінгвістичного ефекту.

РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФІНІТИВА В НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ

3.1. Стилiстичнi особливостi функцiонування iнфiнiтивних конструкцiй

Система функціональних стилів перебуває в безперервного розвитку чим ускладнює своє дослідження і достатньо повний і змістовний опис. Обширна характеристика стилістичних особливостей певного стилю, в нашому випадку публіцистичного, вважається однією з найбільш дискусійних питань в сучасних лінгвістичних дослідженнях. Особливо багато труднощів ми зустрічаємо при характеристиці стилю, що використовується в періодичних виданнях.

Якість сприйняття та глибинне розуміння тексту в значній мірі залежить від його будови, як в тексті розкрита певна тема, а також залежить від вмiнь автора донести і впливати на реципієнтів шляхом використання різноманітних засобів даного стилю. Тому для реципієнта також є важливим завданням знати особливості стилю, що використовується в німецькомовних періодичних виданнях.

Для публіцистичного стилю важливим є також художнє зображення граматичних форм. Граматичні явища можуть бути органічно пов'язаними зі структурою художнього мислення. Внутрішню структуру публіцистичного мовлення неможливо розглядати окремо від змістових функцій морфологічних категорій. Певні граматичні категорії сприяють вираженню тонких стилістичних відтінків та емоцій мовця, розподілу світла і тіні словесних кольорів, переходами від одного стилю викладу до іншого, що виражається вибором мовних засобів серед усіх можливостей граматики.

Для публіцистичного мовлення є характерною така комунікативно-прагматична риса, як чергування стандартності та варіативності (експресивності) форм мовного вираження. У зв'язку з необхідністю в результативній подачі матеріалу журналісти змушений використовувати певний набір мовних засобів вираження. Крім того, читачу повинно бути зрозумілим мовлення публіцистики. Це свідчить про наявність стандартних засобів вираження. В той же час в статтях

німецьких періодичних видань для надання їм образності, оціночності, виразності широко використовуються різноманітні лексико-стилістичні засоби, що підтверджують наявність варіативних форм мовного вираження, з метою більшої експресивності.

Нами зафіксовано, що сучасні німецькомовні періодичні видання мають експресивну, стандартизовану форму мовного вираження для реалізацій інтенцій авторів. Дослідження стилістичних можливостей інфінітивних конструкцій відбуваються з урахуванням принципу економії, який часто використовується в пресі, з врахуванням експресивності тексту, як способу надання тексту певної своєрідності і виразності.

Актуальність, лаконічність, точність – ці якості характерні інформаційним текстам, таким як інтерв'ю, бесіда, новини, не тільки виправдовують використання в інформаційних джерелах інфінітивних конструкцій, але і роблять їх використання бажаним. За допомогою інфінітивних конструкцій висловлювання набуває більшої образності і виразності, будується легко і швидко. Даним конструкціям характерна стійкість і нерозкладність компонентного складу, аналітичний характер значення і вираження вербального процесу. Також вони диференціюють значення деяких дієслів широкої семантики.

Оцінність пов'язана з позитивним або негативним ставленням адресата до предмета повідомлення і є невід'ємною частиною емоційного. За словами Г.М. Іваниною, вираження оціночного змісту пов'язане як із проявами емоційного стану адресата, а й із бажанням суб'єкта оцінки виділити її, звернути увагу співрозмовника.

Особливістю речень з інфінітивними конструкціями, які містять інформацію для оцінення, являється вираження оцінки загального характеру, тобто не називається конкретна особа, предмет, які мають безпосереднє відношення до оцінюваних фактів. Цю конкретну особливість підкреслює Г. Н. Іваніна, маючи на увазі, що «...використання інфінітивних конструкцій особливо

характерне в тих випадках, коли адресат не бажає з будь-яких міркувань називати суб'єкта оцінюваного негативного впливу чи ситуації» [16, 128].

Тепер перейдемо до розгляду стилістичних особливостей функціонування інфінітивних конструкцій в німецьких періодичних виданнях.

Однією з функціональних особливостей інфінітивних конструкцій є те, що вони слугують засобом реалізації синтаксичної компресії, що в свій час призводить до економічної побудови речення, його конструктивної гнучкості, імплікації речень або конситуативності, яка виникає в результаті синтаксичної конденсації.

Прояв синтаксичної компресії ми можемо спостерігати в наступному прикладі, в якому відбувається упущення певних граматичних ланок.

«Die Balance zwischen dem Schönen und dem Politischen zu finden, zwischen dem lyrischen Klang und dem politischen Kontext – darin sahen die drei Frauen ihre wesentliche Aufgabe» [41, 105].

В наступному прикладі продемонстрована імплікація речення, що використовується формальними мовами для утворення складних формул із елементарно простих висловлювань.

«Mit guten Jobs geht die Möglichkeit einher, die eigene Kompetenz unter Beweis zu stellen, die eigene Stimme zu erheben» [41, 105].

В наступному прикладі ми можемо побачити демонтрацію конситуативності з використанням інфінітивних конструкцій.

«Natürlich müssen wir Vorsorge treffen, um den Klimawandel zu bewältigen und die Artenvielfalt zu erhalten» [41, 113].

Інша особливість полягає в тому, що інфінітивні конструкції з одного боку являються синтаксичними трансформами, а з іншого боку, речення, у якому використовують інфінітивні конструкції, стає більш наповненим, має більше відтінків і стилістично «більш красивішим». Що ми можемо побачити в наступних прикладах:

«Es sei rückblickend nicht immer leicht zu beurteilen, ob dieses Vorgehen in der Krise gesunder Pragmatismus war oder ob da Privates und Dienstliches vermischt wurden» [41, 3].

«Und als bei der vergangenen Ministerpräsidentenkonferenz ein paar verrückte Sozialdemokraten (und die Bundeskanzlerin, klar) auf die Idee kamen, Firmen zur Testung ihrer Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter zu verpflichten, und sogar CDU-Kollege Reiner Haseloff solche Flausen im Kopf hatte, erkannte Parteichef Armin Laschet gleich die Gefahr» [41, 9].

«Matthias Fiedler reiste vor rund zwei Jahren nach Afghanistan, um über einen Verein für Ringer in Kabul zu berichten, auf den ein Attentat verübt worden war» [47, 3].

Я ми вже раніше визначили інфінітивні конструкції мають модальне значення оцінки, що полягає у передачі відношення суб'єкта дії до самої дії, яка виражена інфінітивом. Це може бути значення можливості, необхідності, бажаності дії. До того ж, інфінітивні конструкції являються функціональними синонімами, що проявляють дане значення з різним ступенем категоричності.

«Die Bundesregierung plant offenbar, künftig verstärkt Steuerdaten heran zuziehen, um die Berechtigung von Anträgen auf Coronahilfen zu überprüfen» [41, 12].

У даному прикладі інфінітивна конструкція *um... zu + Infinitiv* слугує для вираження необхідності перевірки відповідності заяв на отримання коронавірусної допомоги.

А вираження необхідності ми можемо продемонструвати в наступному прикладі:

«Ich kann nur dazu raten, dass die Impfung der bessere Weg ist, die eigene Immunität zu erreichen» [46, 54].

Інший приклад може бути прекрасною ілюстрацією небажаності дії:

«Die Enthaltungen und Neinstimmen der Linken zeigen, dass die Mehrheit ihrer Abgeordneten nicht in der Lage ist, realpolitische Erfordernisse im rechten Moment über die eigene Ideologie zu stellen» [46, 56].

Слід мати на увазі, що інфінітивні конструкції в реченнях, що мають інформацію для оцінювання, виражають свою оцінку узагальнюючого характеру, тобто не називаючи конкретну особу, предмет, які мають безпосереднє відношення до оцінюваних фактів. Цю особливість ми можемо побачити в наступних прикладах:

«Die deutsche Schwerindustrie, ob Stahl, Chemie, Zement oder Kalk, muss ihre energiefressende Produktion radikal umstellen, um die verschärften Klimaziele zu erreichen» [46, 80].

«Der Unternehmer will den grünen Wasserstoff nutzen, um in Australien ein eigenes Stahlwerk zu errichten» [46, 83].

«Gesundheitsminister Spahn wollte anfangs auch Mobilfunkdaten einsetzen, um das Infektionsgeschehen besser zu kontrollieren» [46, 84].

На перший погляд, інфінітивні конструкції в даних реченнях стилістично нейтральні, але під час їх детального розгляду можна виявити наближення їх значення до модальних дієслів. Ця особливість виражає нереальність дії, можливість, невпевненість і інші суб'єктивно модальні значення, і це в свою чергу показує що інфінітивні конструкції мають експресивні характеристики.

Наприклад в поданих далі реченнях ми можемо спостерігати прояв модальності при використанні конструкції «haben + zu + Infinitiv»:

«Ich hatte das Bedürfnis aufzustehen und zu gehen, blieb aber erst mal sitzen, weil ich nichts anderes vorhatte» [46, 36].

«Man kann wirklich von einem nationalen Versagen sprechen, zwei republikanische und zwei demokratische Regierungen haben zu verantworten, was in Afghanistan geschehen ist» [46, 98].

3.2. Структурно-семантичні особливості інфінітивних словосполучень у різних синтаксичних функціях

Становлення німецького інфінітиву як неозначеної форми дієслова мало довгий граматичний шлях. В німецькій мові сформувався цілий ряд форм інфінітивів: *Infinitiv I Activ*, *Infinitiv II Activ*, *Infinitiv I Passiv*, *Infinitiv II Passiv*, *Infinitiv I Stativ*, *Infinitiv II Stativ*. Найбільш використовуваною формою інфінітиву є *Infinitiv I Activ*, який науковці називають «чистим». На це вказують Е.И. Шендельс, який вважає, що *Infinitiv I Activ* володіє найбільшою лексичною та синтаксичною свободою і може виконувати роль майже всіх членів речення, окрім предикату, і це тільки в тому випадку, якщо інфінітив не є частиною складного дієслівного предикату, і якщо інфінітив не входить до складу складеного дієслівного присудка [40, 212]

Також *Infinitiv I Activ* притаманні іменникові якості. Інфінітив може виражати дію, що не пов'язана з особою, що наближає його до іменника. Тому *Infinitiv I Activ* може субстантивуватися.

Інфінітив як нефінітна, неособиста форма дієслова існує в флективних та аглютинативних мовах, німецька мова в свою чергу є флективною мовою. Інфінітив використовується для оформлення присудка, а також слів їх предикатним значенням у позиціях іменних членів речення. Таким чином, він може виконувати функцію будь-якого члена речення, як головного, так і другорядного. Цей факт пояснює складність синтаксико-семантичних властивостей інфінітиву.

Як ми раніше визначили інфінітив можна віднести до залежного та незалежного. Залежні інфінітиви завжди мають при собі часточку *zu*, і відповідно незалежний інфінітив не має цю часточку.

Проаналізувавши основні синтаксичні функції німецького інфінітиву, ми зазначили, що він вживається у ролі основних членів речення, а також служить розповсюджувачем предикативного центру речення, виступаючи у ролі доповнення, обставини і визначення. Говорячи про вживання інфінітиву як

другорядного члена обставини, слід зазначити, що у німецькій мові інфінітивна конструкція «(an)statt + zu + Infinitiv», «ohne + zu + Infinitiv» виступає у реченні в ролі обставини способу дії.

«*Statt auf ein Wunder zu warten, stellt er sich lieber darauf ein, dass Long Covid ihn noch lange begleiten wird*» [43, 14].

«*Impfskeptiker müssten durch „passgenaue Informationsan“ – gebote überzeugt werden, anstatt sie mit öffentlichen Debatten über eine Impfpflicht abzuschrecken*» [43, 18].

«*Zweimal hätten wir uns nicht weigern können, ohne unsere Freunde und Partner im gesamten Westen zu verlieren*» [43, 49].

Згідно з точкою зору багатьох дослідників, конструкції «sein + zu + Infinitiv» і «haben + zu + Infinitiv» володіють у сучасній німецькій мові високим ступенем стійкості та ідіоматизму. [21, 79].

Значення необхідності у конструкції «haben + zu + Infinitiv» виступає у вигляді декількох відтінків:

- об'єктивно вмотивованої необхідності;
- зобов'язання на основі волі адресата або іншої особи;
- зобов'язання на основі волі колективу, суспільства (активне значення).

«*Stiehler hat häufiger mit Gegnern der Coronaregeln zu tun*» [41, 35]. Приклад носить значення необхідності виражаючи відтінок об'єктивно вмотивованої необхідності.

«*Womöglich ist das schon der erste Teil des Geheimnisses: einfach stur beim Standardtext zu bleiben, bis irgendwann keiner mehr Lust hat zu fragen*» [41, 27]. Цей приклад демонструє нам значення необхідності у відтінку зобов'язання на основі волі особи.

«*Aber das Gesundheitsamt hat mit den Impfungen nichts zu tun, darum kümmert sich die Kassenärztliche Vereinigung*» [41, 34]. значення необхідності з відтянком зобов'язання на основі волі суспільства ми бачимо в цьому прикладі.

Вмотивованість використання даної конструкції у німецькомовних періодичних виданнях полягає, на наш погляд, у значенні спонування з відтінком повинності, тобто як синонім імперативу, правомірності. [19, 56].

«Inmitten des Sommerreiseverkehrs hat die Lufthansa offenbar mit Problemen beim Essen für Passagiere zu kämpfen» [44, 50].

Конструкція «sein + zu + Infinitiv» виражає модальне відношення між дією та її творцем, зазвичай неназиваючи у реченні, а лише дифузно. у тексті зміст модального відношення так і залишається дифузним, невизначеним, або ідентифікується в одних випадках як необхідність, а в інших можливість [6, 17].. Прикладом вираження у німецьких періодичних виданнях модального відношення шляхом використання конструкції «sein + zu + Infinitiv» можуть бути наступні речення:

«Anders sei nicht zu erklären, dass bislang nicht einmal externe Gutachter eingesetzt wurden» [45, 54].

«Dieser außergewöhnlichen Verlässlichkeit des Klimas sei es zu verdanken, dass der Mensch Landwirtschaft treiben und Hochkulturen entwickeln konnte». [8, 86].

«Frisch gezogene Brandschutzgräben sind zu sehen, während das Flugzeug sich in immer steilere Kurven legt» [43, 82].

Так інфінітивний зворот «um + zu+ Infinitiv», який розкриває зміст попереднього слова, може функціонувати в реченні як обставина мети [41, 49].

В наступних прикладах ми можемо спостерігати особливість використання інфінітивної конструкції, як обставини мети:

«Sie arbeiten mit den Pakistanern zusammen, haben Gesprächskanäle mit den Iranern eröffnet, treffen sich mit den Chinesen, um mit ihnen über Investitionen und Infrastrukturmaßnahmen zu verhandeln» [46, 99].

«Damit das Ende der Pandemie in Sichtweite rückt, damit das alte Leben für möglichst viele zurückkehren kann, muss die Welt klüger und koordinierter vorgehen, um sich einen Ausweg aus der schwersten Gesundheitskrise seit 100 Jahren zu bahnen» [46, 113].

«Ansonsten könnten Regierungen und Staatsanwaltschaften diese Regelungslücke nutzen, um unliebsame Abgeordnete zu kriminalisieren» [43, 18].

Інший лінгвіст Шварц, аналізуючи конструкцію «um + zu+ Infinitiv», виділив, що ця конструкція виступає не тільки як обставина мети, а також як обставина наслідку [3, 47].

«Bislang konnte Covax nur etwa 230 Millionen Dosen an insgesamt 139 Nationen liefern – zu wenig, um Einfluss auf den Seuchenverlauf zu nehmen.» [46, 113].

«Doch das allein dürfte nicht reichen, um die Stimmung in der SPD zu drehen» [43, 22].

«Auch eine vergleichsweise kleine Partei wie die Freidemokraten leistet sich Umfragen, um die Motivlagen und Lebensumstände ihrer Klientel besser kennenzulernen» [43, 32].

У наведених вище прикладах автори використовують конструкцію «um + zu+ Infinitiv», як обставину наслідку.

Інфінітивна конструкція «um + zu+ Infinitiv» має категорію часової послідовності, аспектуальності. Тобто при використанні даної конструкції можна визначити, чи передує цей процес іншому, чи слідує за ним, або супроводжує його.

«Um das Siegel zu erlangen, müssen sich Züchterinnen und Züchter einer Evaluierung durch unabhängige Experten aus Veterinärmedizin oder von Zuchtverbänden stellen» [43, 107].

«Um in Deutschland ein größeres Wohlfollen unter politischen Entscheidungsträgern zu gewinnen, ging das Unternehmen systematisch vor» [43, 132].

На наш погляд, інфінітивні конструкція при функціонуванні як обставина наслідку має в своєму значенні модальний відтінок можливості.

Одним із широко поширених прийомів компресії в німецьких періодичних виданнях є заміна підрядного речення мети інфінітивною конструкцією «um + zu+ Infinitiv». Інваріативність змістового складу та синтаксичне підпорядкування

зближує підрядне речення та її заміник, утворений за допомогою інфінітивної конструкції.

Подібно до того, як підрядна частина складнопідрядного речення з розчепленим семантичним ядром як би поєднується з предикативною лінією головного речення. Те ж відбувається і в реченнях, у яких використана інфінітивна конструкція, спостерігається свого роду включення в ядро речення. Наступні приклади допомагають нам це краще зрозуміти:

«Die Delta-Variante etwa brauchte nur wenige Monate, um sich von Indien nach Europa auszubreiten» [43, 6].

«Wir lassen uns derzeit von Wiederkehrwahrscheinlichkeiten leiten, statt in Konsequenzen zu denken» [43, 63].

«Manche Publikationen lassen sich von wohlwollenden Kritiken in die Öffentlichkeit tragen» [43, 110].

Крім морфосинтаксичних факторів на просодичну реалізацію дієслівних інфінітивних конструкцій впливають лексикофразеологічні ознаки, тобто семантика дієслова в особистій формі. У літературі з цієї проблематики містяться відомості про лексичні характеристики дієслів в особистій формі, які поєднуються з інфінітивом. Більшість керуючих дієслів мають одне з наступних значень:

- значення модальної характеристики зв'язку дій з суб'єктом;
- видової характеристики дії;
- важливості дії;
- очікуваності дії;
- відношення суб'єкта до дії;
- реальності дії;
- здійсненності дії;
- процесів розумової діяльності;
- комунікативних процесів;
- провокативності.

Певною частотністю в публіцистичних та наукових текстах характеризуються синонімічні модальні дієслова конструкції «haben + zu + Infinitiv» та «sein + zu + Infinitiv». Конструкції мають модальне значення, що з'явилося результатом переосмислення дієслів haben і sein. При цьому haben висловлює необхідність, а вся конструкція має активне значення; sein має значення можливості чи необхідності, а вся конструкція набуває пасивного значення.

Функціональна близькість haben і sein до модальних дієслів обмежується неепістемічним вживанням. Г. Гельхауз, який займався вивченням конструкцій з haben/sein та інфінітивом, виділив ряд приватних значень даних конструкцій, співвіднівши їх насамперед зі значеннями модальних дієслів [35, 116]:

Конструкція «haben + zu + Infinitiv»:

1) значення необхідності у сенсі (=müssen)

«Das Flüchtlingshilfswerk der Vereinten Nationen hat laut der Regierung in Nairobi nun zwei Wochen Zeit, Pläne zur Schließung der beiden Lager vorzulegen» [41, 69];

2) значення відсутньої необхідності (=nicht brauchen)

«Sie hat Angst, nie wieder richtig in den Job zurückkehren zu können» [41, 14];

3) значення відсутності дозволу (= nicht dürfen);

«Dabei hat Ennahda durch ihr Unvermögen, das Land vernünftig zu regieren, auch unter konservativen Musliminnen und Muslimen an Unterstützung verloren» [41, 85];

4) значення вимоги (= sollen):

«Zu allen Zeiten hat er 50 Meter entfernt von Ufer und Flughäfen zu bleiben» [41, 48]

Конструкція «sein + zu + Infinitiv»:

1) значення можливості (=können),

«Wir müssen den Menschen erklären, wie Klimaschutz und Wohlstand dauerhaft für unser Land zu machen sind» [41, 48];

2) значення 'мати право, дозвіл' (=dürfen),

«Frisch gezogene Brandschutzgräben sind zu sehen, während das Flugzeug sich in immer steilere Kurven legt» [43, 82];

3) значення необхідності (=müssen),

«Bei fast jedem dritten Mietverhältnis sind zudem Mietrückstände zu beklagen» [41, 66];

4) значення відсутньої необхідності (=nicht brauchen);

«In Graubünden ist es für das Massenscreening keine Abstrichtupfer, keine Test-Container, kein geschultes Personal, und Schlange zu stehen» [42, 36];

5) значення відсутності дозволу (= nicht dürfen),

«Wir sind nicht zulassen, dass die kommerziellen Interessen dieses oder jenes Herstellers über den Interessen der Menschheit stehen» [41, 75];

6) значення вимоги (= sollen).

«Sie sind das Land gegen eventuelle äußere Feinde zu verteidigen und die Verfassung zu respektieren» [41, 76];

Під час нашого дослідження конструкція «sein + zu + Infinitiv» зустрічалася набагато частіше, ніж конструкція «haben + zu + Infinitiv». Це можна пояснити більш широким спектром значень даної конструкції, а також можливістю не називати виконавця дії. Ця особливість притамана всім структурам з пасивним значенням, що є особливо важливим для публіцистичних текстів.

В той же час конструкція «haben + zu + Infinitiv» значно менше використовується. Часто складовою даної конструкції стає дієслово tun, Який формує сталі вирази слів такі як «mit j-m / etw. zu tun haben», який перекладається «мати справу с кимось/чимось» або «мати відношення до чогось».

«Das hat ja viel mit unserer Geschichte zu tun» [43, 48].

«Das alte afghanische Königreich und die Stammesstrukturen dagegen hatten mit Demokratie überhaupt nichts zu tun» [43, 50].

«Die jetzige Regierung hat also sehr viel länger die Situation zu verantworten» [43, 50].

Як ми бачимо, синтаксичні функції інфінітива в сучасних німецьких періодичних виданнях відрізняються різноманіттям, це дало нам широке поле

для опису структурно-семантичних особливостей використання інфінітиву та інфінітивних конструкцій

Висновки до розділу 3

Дані нашого дослідження показують, що в першу чергу інфінітивів в німецькій мові використовується як незмінна частина складеного дієслівного присудка в поєднанні з фінітним дієсловом. Вживання інфінітиву, який виступає складовою іменної частини присудка, доповненням, обставиноною стає можливим через синкретизм його властивостей. Використання інфінітивів та інфінітивних конструкцій дозволяє скоротити довжину висловлювання і є таким чином одним із засобів мовної економії.

Таким чином, інфінітивні конструкції у німецьких періодичних виданнях виконують такі стилістичні функції:

а) служать засобом реалізації компресії в синтаксисі, що веде до економічної побудови речення, його конструктивної гнучкості, імплікації речення, або конситуативності, що виникає в результаті синтаксичної конденсації;

б) інфінітивні конструкції, будучи синтаксичними трансформами, з одного боку, збільшують протяжність речення, а з іншого – речення робиться стилістично більш насиченим;

в) мають модальне значення оцінки, що полягає у передачі відносин суб'єкта дії до дії, вираженого інфінітивом, причому інфінітивні конструкції видаються функціональними синонімами, що виражають дані значення з різним ступенем категоричності;

г) інфінітивні конструкції у пропозиціях, що містять інформацію, що підлягає оцінці, виражають оцінку узагальненого характеру.

Було з'ясовано, що використання інфінітивів та інфінітивних конструкцій є одним із засобів мовленнєвої економії. Це позбавляє мовця або автора від необхідності будувати складнопідрядні речення і в більшості випадків ці конструкції допомагають скоротити довжину висловлювання.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало можливість сформулювати такі висновки: інфінітивна конструкція це мікроструктура, що об'єднує різнорідні конструкції з субординативною системою відношень між її компонентами, одним із яких є інфінітив, який в свою чергу являє складне найменування явищ об'єктивної дійсності.

Здійснене дослідження дає можливість розділити всі значення передані фініто-інфінітивною конструкцією в німецькій мові на такі типи:

- 1) модальні значення;
- 2) аспектуальні значення, які виражають фазовість;
- 3) специфічні значення, які конкретною конструкцією виражаються тільки в німецькій мові і можуть передаватися лише іншими граматичними способами в інших мовах.

Відтак, можна впевнено стверджувати що кожен компонент аналізованих конструкцій характеризується своїм автосемантичним значенням, що функціонально реалізується в словосполучному зв'язку з іншими лексемами німецької мови, але у складі інфінітивних конструкцій вони зазнають ті чи інші семантичні зміни.

Усе це свідчить про те, що топологічний та структурно-семантичний аналіз напівморфологізованих конструкцій показав, що на їх поверхневому рівні були виявлені як контактні, і дистантні зв'язку членів речення між собою, але на глибинному рівні — граматичні ознаки зіставних, модальних і каузативних відносин.

Для вираження цілого комплексу морфологічних значень служать дані утворення своєю монолітною та синкретичною формою. Вони є у функціональному плані економним засобом побудови зв'язкового тексту та складного синтаксичного цілого.

Інфінітивні конструкції, будучи синтаксичними трансформами, служать засобом реалізації компресії в синтаксисі, що призводить до більш економічної побудови речення, його конструктивної гнучкості, імплікації речень (або

ситуацій). Також ми визначили, що інфінітивні конструкції мають модальне значення оцінки з різним ступенем категоричності, при цьому не називається конкретна особа, яка має безпосереднє відношення оцінюваним фактам.

Аналіз глибоких синтаксичних відносин дає нам можливість ідентифікувати універсальний синтаксичний каркас, згідно з вмотивованістю речення.

Відтак, можна стверджувати, що інфінітив водночас має дієслівні риси, також має категорію відносного часу, стану, наступним аспектом є те що інфінітив має потенційне ставлення до особи, зберігає дієслівне керування і може мати при собі цілий ряд залежних членів речення (додатків, обставин).

Можна впевнено стверджувати, що інфінітив складається з трьох обов'язкових компонентів, а саме зі службових чи допоміжних дієслів *haben*, *sein*, *lassen*, *bleiben*, *stehen*, *gehen*, які сучасні німецькі лінгвісти називають сполучними зв'язками, наступною складовою є частинка *zu* та незмінної, інакше, невизначеної форми повнозначного дієслова, яку у сучасній синтаксичній науці називають інфінітивом основного дієслова.

Є підстави вважати, що з інфінітивом поєднуються переважно іменники абстрактні, яким властиво значення дії чи стану в широкому значенні слова.

Таким чином, інфінітивні конструкції, являючись функціональним елементом в системі текстів німецьких періодичних видань являють собою певну систему універсальних правил, яка створює із набору вихідних конструкцій всі можливі комбінації, які мають інваріативне аспектуальні, модальні, а також варіативні значення. Тобто значення, які застосовуються для вказання на певну ситуацію, в той час ці ситуації можна розглядати як інструмент взаємодії між адресатом та адресантом.

Ми визначили, що змістова сторона інфінітивних конструкцій з інваріативними модальними значеннями багатопланова і різноманітна, до того ж деякі зі складових цих конструкцій виступають в нероздільному зв'язку.

Було зафіксовано, що інфінітивні конструкції являються тією самою функціональною домінантною публіцистичного дискурсу. За допомогою

інфінітивних конструкцій здійснюється оригінальне експресивний вплив. Концепт редактора поєднується із засобами мови в комунікації для того, щоб звернутися до адресатів і скористатися мовою як інструментом для досягнення екстралінгвістичного ефекту.

Дані нашого дослідження показують, що в першу чергу інфінітив в німецькій мові використовується як незмінна частина складеного дієслівного присудка в поєднанні з фінітним дієсловом. Вживання інфінітиву, який виступає складовою іменної частини присудка, доповненням, обставиноною стає можливим через синкретизм його властивостей. Використання інфінітивів та інфінітивних конструкцій дозволяє скоротити довжину висловлювання і є таким чином одним із засобів мовної економії.

Таким чином, інфінітивні конструкції у німецьких періодичних виданнях виконують такі стилістичні функції:

а) служать засобом реалізації компресії в синтаксисі, що веде до економічної побудови речення, його конструктивної гнучкості, імплікації речення, або конситуативності, що виникає в результаті синтаксичної конденсації;

б) інфінітивні конструкції, будучи синтаксичними трансформами, з одного боку, збільшують протяжність речення, а з іншого – речення робиться стилістично більш насиченим;

в) мають модальне значення оцінки, що полягає у передачі відносин суб'єкта дії до дії, вираженого інфінітивом, причому інфінітивні конструкції видаються функціональними синонімами, що виражають дані значення з різним ступенем категоричності;

г) інфінітивні конструкції у пропозиціях, що містять інформацію, що підлягає оцінці, виражають оцінку узагальненого характеру.

Було з'ясовано, що використання інфінітивів та інфінітивних конструкцій є одним із засобів мовленнєвої економії. Це позбавляє мовця або автора від необхідності будувати складнопідрядні речення і в більшості випадків ці конструкції допомагають скоротити довжину висловлювання.

У межах отриманих результатів дослідження можна намітити перспективу подальшого студіювання в напрямі вивчення інфінітивних конструкцій в сучасній німецькій мові

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов Б.А. Морфологические и синтаксические функции инфинитива в современном немецком языке. В сб. «Функциональный аспект синтаксических явлений в современном немецком языке». — М. Прометей, 1990. - 151с
2. Адмони В.Г. Введение в синтаксис современного немецкого языка. Москва, 1958. – 312 с
3. Адмони В.Г. Грамматический строй как система построения и общая теория грамматики. Ленинград. Наука, 1988. 248 с.
4. Адмони В.Г. Синтаксис современного немецкого языка. Москва: Просвещение, 1972. 384 с
5. Алексанова Л.А. Модальные значения конструкции «sein+zu+Infinitiv» в разных функциональных стилях. В сб. научных трудов «Функциональный аспект синтаксических явлений в современном немецком языке». — Москва.: изд. «Прометей», 1990 - С. 14-21.
6. Алексанова Л.А. Семантико-синтаксическая характеристика конструкции «sein+zu+Infinitiv»: Дис. канд.филол.наук. -Москва., 1988.— 197с.
7. Амеліна С. М. Інфінітивні конструкції у сучасній німецькій мові: Монографія. Київ «Центр учбової літератури» 2017 160 с.
8. Бархударов Л.С. /а/ Очерки по морфологии современного английского языка. - М.: Высшая школа, 1975. - 156с.
9. Бархударов Л.С., Штелинг Д.А. Грамматика английского языка. Москва: «Высшая школа», 1973. 422 с.
10. Бирхенгоф Г.М., Загребина Н.В., Ромм Э.М., Соколова Е.С. Учебное пособие по грамматике немецкого языка для 3 курса. - М.: МГПИИЯ им. М.Тореза, 1970.-191с.
11. Борукулова Г.Ш. Изучение глагольного инфинитива в сопоставительном (германо-тюркском) языкознании // Вестник КазНУ. Серия: Филология. 2014. № 3 (149). С. 86 - 90.

12. Брандес М.П. Стилистика немецкого языка. - Москва: Высшая школа, 1983. - 271с
13. Гайсина Р.М. Синтаксис современного русского языка. — Уфа: Издательство БашГУ, 2001. 282 с.
14. Девкин В.Д. Особенности немецкой разговорной речи. - Москва.: Изд-во «Международные отношения», 1965. 327с.
15. Жирмунский В.М. История немецкого языка. Москва, 1965 .345 с.
16. Иванина Г.П. Выражение эмоциональной оценки в современном немецком языке: Дис. канд.филол.наук. -Москва, 1984. 197с
17. Израйловский М.Ш. Синонимия конструкций с инфинитивом и однокорневым с ним отглагольным именем в позиции дополнения: Дис. канд. филол. наук: Москва.,1970. 320 с.
18. Мамедов А. Н. Инфинитивные конструкции в немецком языке и их лексико-грамматические соответствия при переводе рекламных текстов на русский язык: автореф. дис. канд. фил. наук:10.02.20. Москва, 2006. – 27 с
19. Маслов Ю. С. Введение в языкознание. - Москва.,1975. 151с.
20. Москальская О.И. Грамматика текста. Москва: Высшая школа, 1981. 183 с.
21. Москальская О.И. Проблемы системного описания синтаксиса (на материале немецкого языка): учебное пособие 2-е издание, перераб. и доп. Москва: Высшая школа, 1981. 175 с.
22. Мурясов Р.З. Типология глагола в разноструктурных языках. Парадигматика и функционально-семантические категории глагола. Уфа: РИЦ БашГУ, 2011. 343 с.
23. Опара А.А. Типологические характеристики финитно-инфинитивных конструкций в разноструктурных языках: дис. ... канд. филол. наук. Волгоград, 2003. 188 с.

24. Попова Н.В. Сочетания haben+zu+Infinitiv и sein+zu+Infinitiv в современном немецком языке и способы их перевода на русский язык: дис. ... канд. филол. наук. Москва, 1955. 315 с.
25. Рудницька Н. М. Проблема дефініції інфінітивних аналітичних конструкцій у сучасній лінгвістиці / Н. М. Рудницька // Наукові записки. Серія «Філологічна». Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир. – 2013. – № 35. – С. 303-305.
26. Русская грамматика: в 2 т. / редкол.: д. филол. н. Н. Ю. Шведова (гл. ред.) и др. Москва: Наука, 1980-1982. 489 с
27. Самохина Т.С. Синхронно-сопоставительное исследование некоторых глаголов со значением пермиссивности в немецком, английском и французском языках: Дис. канд.филол.наук. -Москва., 1981. 195 с.
28. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса Москва: Прогресс, 1988.653.
29. Уразбакова, У. Т. Инфинитив в роли главного и второстепенного члена предложения [Электронный ресурс] / У. Т. Уразбакова. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/17_APSN_2013/Philologia/4_140926.doc.htm.
30. Филичёва Н.И. Синтаксические поля (Пособие по грамматике немецкого языка). Москва: Высшая школа, 1977. 210 с.
31. Фоминых, Л. С. Синтаксическая роль инфинитива [Электронный ресурс] / Л. С. Фоминых // Филолог. – Выпуск № 15. – Режим доступа: http://philolog.pspu.ru/module/magazine/do/mpub_15_303.
32. Хомский П. Синтаксические структуры. «Новое в зарубежной лингвистике». 1962. № 2. С. 412-528.
33. Admoni W. Der deutsche Sprachbau. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Ленинград: Учпедгиз, 1960. 264 с.
34. Duden. Die Grammatik / Dudenredaktion. — Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2006. 1343 S.
35. Gelhaus H. Der modale Infinitiv / H. Gelhaus. — Tübingen : Narr, 1977. — 421 S.

36. Grammatische Kategorien URL:
<https://www.deutschplus.net/pages/Verb/grammatische-Kategorien> (Дата звернення:
 03.09.2021)
37. Gubatenko E. I. Merkmale der Verwendung von Infinitivkonstruktionen in den Texten der militärischen Orientierung (am Beispiel der deutschen Sprache) // Philologie, Kunstkritik und Kulturologie: wissenschaftliches Forum: Sammlung von Artikeln zu den Materialien der XVI. internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz № 5(16). M. ICNO, 2018. С . 78-86
38. Hoffmann B. Signal-Infinitive / B. Hoffmann // Der Infinitiv im Deutschen / Hrsg. : J.-F. Marillier, C. Rozier. — Tübingen : Stauffenburg Verlag, 2005. S. 195—208.
39. Joachim Sabel. Das deutsche verbum infinitum. *Deutsche Sprache*. 2001. № 29.2. С. 148–175
40. Schendels E. Deutsche Grammatik. (Morphologie. Syntax. Text.). Москва: Высшая школа, 1979. 400 с.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

41. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 13. S. 20-108. URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-13.html>
42. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 16 S. 7-124 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-16.html>
43. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 31 S. 4-129 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-31.html>
44. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 32 S. 4-129 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-32.html>
45. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 33 S. 4-129 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-33.html>
46. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 34 S. 4-129 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-34.html>
47. Der Spiegel. Zeitschrift. 2021 № 36 S. 4-129 URL:
<https://www.spiegel.de/spiegel/print/index-2021-36.html>

ZUSAMMENFASSUNG

In der modernen deutschen Linguistik gibt es keinen eindeutigen Standpunkt zu Infinitivkonstruktionen als Teil eines Satzes, und es gibt nicht genügend Arbeiten zu ihrer Erforschung, die die Besonderheiten der Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen vollständig beschreiben können. Diese Tatsache macht es unseres Erachtens notwendig, die Besonderheiten der Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen in deutschsprachigen Zeitschriften zu untersuchen.

Die Aktualität der Untersuchung der Besonderheiten von Infinitivkonstruktionen ergibt sich aus der Notwendigkeit, die spezifischen Aufgaben der Funktion von Infinitivkonstruktionen in deutschen Zeitschriften umfassend zu untersuchen und zu definieren.

Ziel der vorliegenden Arbeit ist es, die Besonderheiten der Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen in deutschsprachigen Zeitschriften zu untersuchen.

Gegenstand der Untersuchung sind die deutschsprachigen Infinitivkonstruktionen.

Gegenstand der Untersuchung sind Aspekte der Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen in deutschsprachigen Zeitschriften.

Die Hauptaufgaben dieser Masterarbeit sind:

- 7) Systematisierung der theoretischen Ansätze zur Definition der Begriffe "Infinitiv" und "Infinitivkonstruktion" und Ermittlung ihrer grammatikalischen Kategorien;
- 8) Beschreibung der syntaktischen Funktionen des Infinitivs;
- 9) Untersuchung der Struktur von Infinitivkonstruktionen;
- 10) Untersuchung der Rolle von Infinitivkonstruktionen in deutschen Zeitschriften;
- 11) Beschreibung der stilistischen Besonderheiten der Funktionsweise von Infinitivkonstruktionen;
- 12) Feststellung der strukturellen und semantischen Merkmale von Infinitivkombinationen in verschiedenen syntaktischen Funktionen.

Die wissenschaftliche Neuheit dieser Arbeit liegt in der systematischen Betrachtung der Infinitivkonstruktionen, ihrer Mikrostruktur, der Kombination verschiedener Konstruktionen, die die schwere Benennung der Phänomene der objektiven Realität darstellen, mit der anschließenden Verwendung der Daten, die bei der weiteren Untersuchung der Infinitivkonstruktionen der modernen deutschen Sprache auf der Grundlage von Zeitschriften gewonnen wurden.

Die Untersuchung der deutschsprachigen Zeitschriften lässt folgende Schlussfolgerungen zu:

Eine Infinitivkonstruktion ist eine Mikrostruktur, die verschiedenartige Konstruktionen mit einem subordinierten System von Beziehungen zwischen ihren Bestandteilen verbindet, von denen einer der Infinitiv ist, der seinerseits eine komplexe Benennung von Phänomenen der objektiven Realität darstellt.

Anhand dieser Studie lassen sich alle Bedeutungen, die die Finito-Infinitiv-Struktur im Deutschen vermittelt, in diese Typen unterteilen:

- 4) Modalwerte;
- 5) Aspektuelle Bedeutungen, die die Phase ausdrücken;
- 6) Spezifische Bedeutungen, die nur im Deutschen durch eine bestimmte Konstruktion ausgedrückt werden und in anderen Sprachen nur durch andere grammatikalische Mittel vermittelt werden können.

Folglich können wir getrost behaupten, dass jeder Bestandteil der analysierten Konstruktionen durch seine autosemantische Bedeutung charakterisiert ist, die funktional in der Kollokationsbeziehung mit anderen Lexemen der deutschen Sprache realisiert wird, aber in den Infinitivkonstruktionen die eine oder andere semantische Veränderung erfährt.

All dies zeigt, dass die topologische und strukturell-semantische Analyse der semi-morphologischen Konstruktionen ergab, dass auf ihrer Oberflächenebene sowohl Kontakt- als auch Distanzbeziehungen der Satzglieder untereinander festgestellt wurden, aber auf der tieferen Ebene - grammatische Merkmale der komparativen, modalen und kausalen Beziehungen.

Diese Formationen werden verwendet, um eine ganze Reihe von morphologischen Bedeutungen durch ihre monolithische und synkretistische Form auszudrücken. Sie sind ein funktionell ökonomisches Mittel, um einen kohärenten Text und ein komplexes syntaktisches Ganzes zu konstruieren.

Infinitivkonstruktionen dienen als syntaktische Transformationen als Mittel zur Realisierung von Komprimierungen in der Syntax, die zu einer ökonomischeren Konstruktion eines Satzes, seiner konstruktiven Flexibilität und der Implikation von Sätzen (oder Situationen) führen. Wir haben auch festgestellt, dass Infinitivkonstruktionen eine modale Bedeutung der Bewertung mit unterschiedlichem Grad an Kategorialität haben, ohne eine bestimmte Person zu nennen, die in direktem Zusammenhang mit den zu bewertenden Fakten steht.

Die Analyse tiefer syntaktischer Beziehungen ermöglicht es uns, je nach Motivation des Satzes einen universellen syntaktischen Rahmen zu identifizieren.

Folglich können wir feststellen, dass der Infinitiv gleichzeitig verbale Eigenschaften hat, auch die Kategorie der relativen Zeit, Zustand, der nächste Aspekt ist, dass der Infinitiv eine potenzielle Beziehung zu einer Person hat, behält ein Verb Kontrolle und kann eine Reihe von abhängigen Mitglieder des Satzes (Anhänge, Umstände) mit ihm haben.

Man kann sagen, dass der Infinitiv drei obligatorische Bestandteile hat, nämlich das Hilfsverb *haben, sein, lassen, bleiben, stehen, gehen*, Verben, die die moderne Germanistik als Konjunktionen bezeichnet, die nächste Komponente ist die Partikel *zu* und die unveränderliche, ansonsten unbestimmte Form eines vollwertigen Verbs, die die moderne Syntaxwissenschaft als Infinitiv des Hauptverbs bezeichnet.

Es besteht Grund zu der Annahme, dass der Infinitiv vor allem mit abstrakten Substantiven kombiniert wird, die durch die Bedeutung von Handlung oder Zustand im weitesten Sinne des Wortes gekennzeichnet sind.

So stellen die Infinitivkonstruktionen als funktionales Element im Textsystem deutscher Zeitschriften ein bestimmtes System universeller Regeln dar, das aus einem Satz von Ausgangskonstruktionen alle möglichen Kombinationen mit unveränderlichen aspektuellen, modalen sowie varianten Bedeutungen erzeugt. Das

heißt, Bedeutungen, die verwendet werden, um auf eine bestimmte Situation hinzuweisen, wobei diese Situationen als ein Instrument der Interaktion zwischen Adressat und Adressat betrachtet werden können.

Wir haben festgestellt, dass die inhaltliche Seite von Infinitivkonstruktionen mit invarianten modalen Bedeutungen mehrdimensional und vielfältig ist, darüber hinaus erscheinen einige der Komponenten dieser Konstruktionen in untrennbarem Zusammenhang.

Es wurde festgestellt, dass Infinitivkonstruktionen die gleiche funktionale Dominante des publizistischen Diskurses sind. Mit Hilfe von Infinitivkonstruktionen wird eine originelle Ausdruckswirkung erzielt. Das Konzept des Herausgebers verbindet sich mit den Mitteln der Sprache in der Kommunikation, um die Adressaten anzusprechen und die Sprache als Werkzeug zu nutzen, um eine außersprachliche Wirkung zu erzielen.

Die Daten unserer Studie zeigen, dass der Infinitiv im Deutschen vor allem als unveränderlicher Teil eines zusammengesetzten Verbprädikats in Verbindung mit einem finiten Verb verwendet wird. Die Verwendung des Infinitivs als zusammengesetzter Substantivteil des Prädikats wird durch den Synkretismus seiner Eigenschaften ermöglicht. Die Verwendung von Infinitiven und Infinitivkonstruktionen verkürzt die Länge eines Ausdrucks und ist eines der Mittel der sprachlichen Ökonomie..

Die Infinitivkonstruktion in deutschen Zeitschriften erfüllt also die folgenden stilistischen Funktionen.:

a) Als Mittel zur Verwirklichung der syntaktischen Komprimierung, die zu einem sparsamen Satzbau, einer konstruktiven Flexibilität, einer Satzimplikation oder einer Verkettung durch syntaktische Verdichtung führt.;

b) Bei den Infinitivkonstruktionen handelt es sich um syntaktische Umwandlungen, die einerseits die Länge des Satzes erhöhen und andererseits den Satz stilistisch intensiver machen.;

b) Die modale Bedeutung der Bewertung haben, die darin besteht, die Beziehung zwischen dem Subjekt der Handlung und der durch den Infinitiv ausgedrückten

Handlung zu vermitteln, wobei die Infinitivkonstruktionen funktionale Synonyme sind, die diese Bedeutungen mit unterschiedlichem Grad an Kategorikalität ausdrücken;

г) Infinitivkonstruktionen in Sätzen, die zu bewertende Informationen enthalten, drücken eine Bewertung allgemeiner Art aus.

Die Verwendung von Infinitiven und Infinitivkonstruktionen hat sich als ein Mittel der Sprachökonomie erwiesen. Sie ersparen es dem Sprecher oder Autor, komplexe Sätze zu bilden, und in den meisten Fällen tragen diese Konstruktionen dazu bei, die Länge des Ausdrucks zu verringern.

МЕТОДИЧНИЙ ДОДАТОК

Методичний комплекс вправ та завдань розроблено для студентів 2 курсу факультетів іноземних мов (спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)). Поданий комплекс вправ відповідає темі дослідження: «Особливості функціонування інфінітивних конструкцій у німецькомовних періодичних виданнях». Матеріали роботи можуть бути використані на заняттях з практики усного та писемного мовлення (німецька мова).

Використання цього комплексу вправ сприяє удосконаленню навичок говоріння, читання та письма німецькою мовою; закріпленню теоретичних знань; розвитку й удосконаленню навичок використання лексичних й синтаксичних одиниць в комунікативному процесі, правил граматики. Розроблений комплекс вправ можна використовувати для пояснення та первинного закріплення нового лексичного матеріалу, а також граматичного.

Всі завдання запропонованого комплексу можна умовно поділити на такі групи: 1) самостійне опрацювання студентами мовного матеріалу; 2) тренування вмінь використання їх в усному та письмовому мовленні; 3) узагальнення вмінь практичного застосування знання лексики й навичок використання граматичного матеріалу в мовленні.

1. Formulieren Sie zu den folgenden Verben einen eigenen Beispielsatz mit einer Infinitivkonstruktion

Bsp.: *Denk bitte daran, deine Sportsachen mitzunehmen.*

bitten – aufhören - beabsichtigen – denken an – sich bemühen um – helfen bei – hoffen auf – sich weigern

2. Bilden Sie Infinitivsätze.

Bsp. Der Sohn wird seine Mutter nie wieder anlügen. Das hat er ihr versprochen.

Der Sohn hat der Mutter versprochen, sie nie wieder anzulügen

1. In der Wohnung darf man keine Hunde halten. Das ist verboten. (!)
2. Georg gibt das Rauchen auf. Seine Frau hat ihn endlich dazu überreden können.

3. Der Vorgesetzte will seine Mitarbeiter dazu zwingen, dass sie täglich Überstunden leisten.
4. Ilona hat ihren Gatten darum gebeten, dass er seine kranke Schwiegermutter besucht.
5. Du brauchst mir bei den Hausaufgaben nicht zu helfen. Das ist nicht nötig. (!)
6. Hilde ist davon überzeugt, dass sie ohne Probleme die Prüfung besteht.
7. Fräulein Hings ist es peinlich, dass sie permanent zum Tanzen aufgefordert wird.
8. Ärgere dich nicht! Dafür gibt es keinen Grund. (!)
9. Silke wollte 3 kg abnehmen. Sie hat es versucht. (!)
10. Horst möchte von Kiel nach München wandern. Das hat er vor. (!)

3. Bilden Sie aus den vorgegebenen Sätzen Infinitivsätze. Dazu müssen Sie kleine Veränderungen im Satz vornehmen. Vergessen Sie nicht, ein Komma zu setzen.

Bsp. Der kleine Sebastian will die Gorillas füttern. **Das** ist aber nicht erlaubt.

Es ist aber nicht erlaubt, die Gorillas zu füttern.

1. Eines Tages wird Holger seine Traumfrau finden. Er ist immer noch davon überzeugt.
2. Die Wahrheit wird man nicht herausfinden. Das halten viele für unmöglich.
3. Herr Spöker könnte vielleicht seinen Arbeitsplatz verlieren. Davor hat er Angst.
4. Frau Radlerwitz fährt nicht gern Rad. Das macht ihr keinen Spaß.
6. Herr Klüngel möchte nicht versetzt werden. Darum bittet er seinen Chef.
7. Marianne Schuster will nach Australien auswandern. Das hat sie vor.
8. Übermorgen fliegen wir für drei Wochen nach Spanien. Darauf freuen wir uns.
9. Ich kann seinen Lamborghini für 3.000 Euro kaufen. Das hat er mir angeboten.
10. Mein Mann soll keinen Alkohol mehr trinken. Das fällt ihm sehr schwer.

4. Schreiben Sie korrekte Sätze! Entscheiden Sie, ob sie den Infinitiv mit “zu” brauchen oder nicht!

1. Dürfen/ man/ Musik/ aus/ das Internet/ herunterladen?
2. Ich/ Zeit haben/ sich anmelden bei/ der neue Internetanbieter.

3. Es/ wichtig sein/ für/ viele Leute/ sein/ immer online.
4. Auf/ meine Arbeit/ ich/ nicht dürfen/ ansehen/ meine Facebookseite.
5. Es/ auch nicht erlaubt sein/ auf/ der Computer/ spielen.
6. Seit/ es/ geben/ Skype/ ich/ können/ mit/ meine Familie/ in/ das Ausland/ sprechen.
7. Ich/ nicht mehr/ fernsehen/ seit/ ich/ anfangen/ Netflix/ benutzen.
8. Hoffen/ ich/ mir kaufen/ ein neu___ Handy/ bald.
9. Angst haben/ ich/ das neu___ Handy/ verlieren.
10. Meine Schwester/ meinen/ dass/ ich/ mehr/sollen telefonieren/ mit/ sie.

5. Beenden Sie die Sätze - wenn möglich - im Perfekt! (Das Hilfsverb ist der Infinitiv!)

1. Es war wichtig (der Kurs/ beginnen)
2. Es war schwierig (der Job/ verlieren)
3. Ich war enttäuscht (er/ nicht/ treffen)
4. Ich habe versucht (Japanisch/ lernen)
5. Es ist toll (ein guter Freund/ haben)
6. Wir hoffen bis morgen (die Wörter/ lernen)
7. Wir freuen uns (der Urlaub/ früh/ buchen)
8. Alle Leute haben das Recht (wählen gehen)
9. Bevor man eine Reise macht, ist es wichtig, (alle wichtigen Dinge/ erledigen)
10. Es ist immer erlaubt (freundlich sein)

6. Bilden Sie Infinitivsätze mit Modalverb oder im Perfekt

Bsp.: *Ich habe Maria gestern getroffen. -> Ich bin froh/Ich freue mich, Maria gestern getroffen zu haben.*

Ich kann meiner Schwester nicht helfen. -> Ich bereue/bedauere, meiner Schwester nicht helfen zu können

- 1) Ich habe seine Telefonnummer vergessen.
- 2) Ich habe den Ball verloren.

- 3) Ich habe endlich ein neues Handy bekommen.
- 4) Ich darf Jona zum Babysitter bringen.
- 5) Ich muss keine neue Wohnung suchen.
- 6) Ich habe nicht rechtzeitig gelernt habe.
- 7) Ich darf die Prüfung wiederholen.
- 8) Ich habe eine schlechte Note bekommen.
- 9) Ich habe auf meine Mutter nicht gehört .
- 10) Ich konnte meiner Schwester nicht helfen*.

7. Infinitiv Perfekt Passiv

Bsp.: *Lucas behauptet, dass er betrogen wurde/worden ist. - Lucas behauptet betrogen worden zu sein.*

- 1) Der Chef wünscht, dass man ihn hört.
- 2) Er erwartet, dass man ihn mit dem Auto abholt.
- 3) Die Oma glaubte, dass sie manipuliert wurde.
- 4) Der Verbrecher glaubt, dass man ihn erkannt hat.
- 5) Die Arbeitnehmer verlangen, dass man sie besser bezahlt.
- 6) Der Mörder gibt zu, dass man ihn gezwungen hat.
- 7) Der Junge beschwert sich, dass man ihn nicht unterstützt hat.
- 8) Die Arbeiter beklagten, dass man sie nicht gut bezahlt hat.
- 9) Der Spion fürchtet, dass man ihn erwischt hat.
- 10) Der König t vermutet, dass man ihn verraten hat

8. Bilden Sie Sätze mit "(an)statt dass" und "(an)statt zu"

1. Mareike geht nicht zu Fuß zum Bäcker. Sie fährt mit dem Auto.
2. Evelyn sollte eigentlich lernen. Aber sie schaut eine Serie auf Netflix.
3. Waldemar müsste sich ausruhen. Er mäht den Rasen.
4. Sonja sagt ihrem Date nicht Bescheid, dass sie zu spät kommt. Sie lässt ihn einfach 35 Minuten warten.

5. Kevin muss sein Zimmer aufräumen. Er liegt auf dem Bett und hört Musik.
6. Jorunn sollte direkt von der Schule nach Hause gehen. Sie geht mit einer Freundin in die Eisdielen.

9. Übersetzt die Sätze ins Ukrainisch.

1. Wir unternehmen diese Reise, ohne Schwierigkeiten zu vermeiden.
2. Er erfüllt alles schnell, ohne sich verantwortlich zu fühlen.
3. Mein Freund fährt ins Ausland, ohne eine Fremdsprache zu beherrschen.
4. Sie ging fort, ohne sich zu bedanken.
5. Er gab das Buch zurück, ohne es gelesen zu haben.
6. Ohne ein Wort gesagt zu haben, ging er fort.
7. Der Professor erklärt den neuen Lehrstoff, ohne uns den alten abgefragt zu haben.
8. Sie verließ das Zimmer, ohne daß jemand das bemerkte.
9. Er machte das Fenster zu, ohne daß jemand ihn darum gebeten hatte.
10. Das Mädchen nahm das Buch, ohne daß jemand ihm das erlaubte.

10. Übersetzt die Sätze mit dem Verb sich freuen und Präpositionen auf/über ins Deutsch:

1. Я йду в читальний зал, щоб переглянути нові журнали.
2. Багато іноземців приїжджає в Німеччину, щоб працювати там.
3. Студенти вчать все ґрунтовно, щоб добре скласти іспити.
4. Мій брат вивчає іноземні мови, щоб стати перекладачем.
5. Він погано почував себе і пішов у поліклініку, щоб лікар оглянув його.
6. Лектор повільно читає лекцію, щоб студенти змогли все записати.
7. Треба прочитати багато книжок, щоб написати цікаву доповідь.